

Täysistunto

Torstai 10.1.2019 klo 16.00—19.42

4. Valtiontalouden tarkastusviraston erilliskertomus eduskunnalle: Finanssipolitiikan valvonnan ja tarkastuksen vaalikausiraportti 2015-2018

Kertomus K 21/2018 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään tarkastusvaliokuntaan.

Keskustelu

17.37 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Sananlasku sanoo, että voitolla on sata isää, tappiolla ei yhtäkään. Samahan pätee talouskasvuun: kun talous kasvaa, se on hallituksen ansiota, mutta kun mennään alaspäin, niin se tapahtuu hallituksen ponnisteluista huolimatta.

Tällainen keskustelu on käyty tässä salissa moneen kertaan. Siksi on tärkeää, että meillä on puolueeton finanssipolitiikan valvonta- ja arviointielin, joka raportoi hallituksesta riippumattomana Euroopan unioniin, ja siksi Valtiontalouden tarkastusviraston arvio kuluineen hallituskauden päätösten onnistumisesta on tärkeä puolueeton puheenvuoro. Ja kun sitä nyt tässä käsitellään, niin haastan keskustelijat puhumaan tästä VTV:n vaalikausiraportista enkä kehumaan tai haukkumaan hallitusta yleisesti. Koska hallitus vaihtuu joka tapauksessa reilun kolmen kuukauden päästä, tarvitsemme VTV:n raporttia oppaaksi ja opetuksesi tulevaisuuteen, evääksi seuraavalle hallitukselle. [Olavi Ala-Nissilän välihuuto]

Mitä Valtiontalouden tarkastusviraston raportti sitten kertoo? Pähkinänkuoressa: siltä osin kuin julkisen talouden tavoitteet ovat onnistuneet, niistä on kiittäminen hyvää suhdanetilannetta. Jos käytän vertauskuvaa pituushypystä, niin voi sanoa, että hyvä tulos, mutta se on tuulitulos. Myötätuulta on takana liikaa, jotta saataisiin sama loikka aikaan toisissa olosuhteissa. Edessä on ikävämpää säätä, ja silloin tärkeää on, miten kestävä kunto on. Ja juuri siitä VTV esittää kriittisiä huomioita. Lupauksestaan huolimatta hallitus jättää perinnöksi lähes yhtä suuren kestävyysvajeen kuin mikä oli hallituskauden alkaessa. Lähtötilanne oli 10 miljardin vaje, ja nyt vaje on 9 miljardia. Suomi ei tullut kuntoon.

Toinenkaan pitkän tähtäimen tavoite ei VTV:n mukaan toteudu. Julkisen talouden rakenteellinen alijäämä ei ole hallituskaudella merkittävästi kohentunut.

Sanoisin, että VTV antaa hallitukselle kouluarvosanan 7. Täydestä kympestä vähennetään kolme pykälää, seuraavat kolme puutetta, jotka seuraavan hallituksen täytyy korjata:

Ensimmäinen havainto on siis se, että finanssipolitiikka on löysää samaan aikaan, kun suhdanne on parantunut. Tästä syystä se hallituksen tavoite ei toteudu, että vuonna 2021 velkaantumisen loppuu. Vaikka jokaista lainaerää ei ole tarvinnut nostaa, silti valtiova-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2018 vp

rainministeriön ennusteen mukaan velka kasvaa vielä useita vuosia. Sipilän hallituksen jäljiltä velkaantuminen jatkuu.

Toinen seikka. Taloudellista kestävyyttä piti autettaman sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistuksella, jonka piti tuottaa 3 miljardin euron suhteellinen säästö. Säästö ei tule missään nimessä toteutumaan, vaikka sote toteutuisi. Siis tuli sote tai ei, säästöä ei tule. Pikemminkin päinvastoin, aiheutuu 3 miljardin euron lisäkulut. Siis lausui perustuslakivaliokunta sotesta mitä tahansa, hallituksen sote-mallia ei pidä toteuttaa valtiontaloudellisesti vastuuttomana. Tätähän viestitti jo valtiovarainvaliokunnan hyvin kriittinen mietintö, siis myös hallituspuolueiden oma arvio.

Myös VTV tässä raportissaan varoittaa sote- ja maakuntauudistuksen merkittävistä taloudellisista riskeistä. Lainaus raportin sivulta 27: ”Erityisesti valinnanvapausmalliin sisältyy uudistuksen kokonaiskustannuksiin liittyviä riskejä. Väliaikaisia ja pysyväisluonteisia lisäkustannuksia aiheuttavat mekanismit muodostuvat yleisesti ottaen automaattisemmiksi kuin säästöjä tuovat mekanismit.”

Valiokunta moitti valtiovarainministeriötä siitä, että vaikutusarvioita ei esitetty. Valtiontalouden tarkastusvirasto kyllä väittää, että vaikutusarviointeja olisi ollut mahdollista ja tarpeellista parantaa. Ja VTV korostaa, että juuri tästä syystä olisi välttämätöntä edetä vaiheittain.

Arvoisa puhemies! Monista on varmaan ikävä kuulla tätä tuttua sote-kritiikkiä taas uudesta tuutista, mutta Valtiontalouden tarkastusviraston näkemys on painava. [Olavi Ala-Nissilän välihuuto] Tämä arvostelu esitetään korkealla virkavastuulla.

Vähemmän tuttua on kolmas ja viimeinen nostoni VTV:n raportista eli hallituksen veropolitiikan kritiikki tai veropolitiikan puuttumisen kritiikki, jota toki talouspolitiikan arviointineuvosto on aiemmin harjoittanut.

Hallituksen veropolitiikka on keskittynyt verojen alentamiseen vailla kokonaiskuvaa, eikä se ole ollut vastuullista. Hallitus on sortunut veropopulismiin. Lainaus raportin sivulta 30: ”Hallitusohjelmassa oli tavoitteena kannustinloukkujen purkaminen sovittamalla sosiaaliturvaa ja verotusta yhteen, mutta toteutus jäi tällä vaalikaudella vähäiseksi. Verotukien määrä, jolla on merkittävä vaikutus veropohjaan, pysyi hallituskauden aikana jokseenkin ennallaan. Vaalikaudella säädettyjä uusia verotukia ovat yrittäjävähennys ja metsälahjavähennys.”

Valtiontalouden tarkastusvirasto muistuttaa kohteliaasti, että hyvä verolinja on neutraali ja huomioi kokonaisuuden. Tämä on sama sanoma, jota SDP on tässä salissa toistanut useasti: tiiviit veropohjat mahdollistavat alemmat kannat. Ja ennen kuin alatte pelotella veronkorotuksilla, toistan: sitä mukaa, kun veropohjaa tiivistetään, veroja alennetaan. Se on SDP:n tavoite.

Arvoisa puhemies! Tässä on evästystä tarkastusvaliokunnan epäilemättä mielenkiintoisille kokouksille, ja odotan tässä kiinnostuneena, mitä edustajakollegat haluavat nostaa VTV:n raportista esiin ja miten se viitoittaa Suomea tulevaisuuteen, menestymään 2020-luvulla.

17.43 Olavi Ala-Nissilä kesk: Arvoisa rouva puhemies! On todella tärkeää, että Valtiontalouden tarkastusviraston raporteista käydään keskustelua: lähete keskustelua ja sitten keskustelua sen jälkeen, kun valiokunta ne on käsitellyt. Se jää helposti liian vähäiseksi. Budjettia me täällä eduskunnassa käsittelemme koko syksyn, mutta sitten valtion tilinpäätöstietoja emme juuri, tai ainakin käsittely on liian vähäistä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2018 vp

Olen todella valtiovarainvaliokunnassa ja tarkastusvaliokunnan jäsenenä kuunnellut ekonomisteja ja käsitellyt näitä VTV:n lausuntoja. Minusta tällä vaalikaudella on tyypillistä ollut se, että ekonomistit ovat olleet järjestäen kierroksen jäljessä. Valtiovarainministeriönkään omat ennusteet eivät nähneet talouden kasvua heti alussa. Se on minusta sinällään huono asia, koska sitten päätöksiä voidaan tehdä virheellisten ennusteiden perusteella. Parhaitenhan Suomen taloutta on ennustanut ministeri Lintilä, jonka ennustukset aina ovat olleet suurin piirtein kohdallaan. [Eero Heinäluoma: Niistä on vain lyhyen ajan kokemusta!] — Niistä on lyhyen ajan kokemusta.

Mutta jos me vertaamme vielä Suomen taloutta sitten hieman laajemmin globaalissa ympäristössä, kun sekin on yksi arviointikriteeri, niin nyt voisinkin pyytää, kun täällä näen tarkastusvaliokunnan puheenjohtajan, edustaja Heinäluoman, edustaja Harakan ja edustaja Viitasen: Luetelkaa Euroopasta ne maat, joissa talous-, työllisyys- ja velkatavoitteet on saavutettu tällä vaalikaudella [Eero Heinäluoma: Ruotsi!] etuajassa — ensinnäkin on saavutettu ja sitten vielä etuajassa. Tietääkseni se luettelo on harvinaisen lyhyt. Eli tässä mielessä, kun hallituksella on ollut strateginen hallitusohjelma, juuri se mahdollistaa myöskin Valtiontalouden tarkastusviraston raportoinnin peilaten näitä strategisia tavoitteita vasten. Ja tämä suuri kuva on hyvä. Muistamme tietenkin vaalikauden alun, jolloin monet ekonomistitkin suorastaan pilkkasivat näitä hallituksen työllisyystavoitteita ja velkaantumistavoitteita. Ne ovat kuitenkin toteutuneet [Timo Harakka: Eivät ole!] etuajassa.

Sote- ja maakuntauudistus on tärkeä, ja on tärkeää, että sitä tarkastellaan kriittisesti. Aikanaan tarkastusvaliokunta lausui, mikä on suurin riski sote-uudistuksesta. Se on se riski, että sitä ei täällä eduskunnassa pystytä viemään tällä vaalikaudella lävitse. [Pia Viitanen: Aika paljon on muita riskejä lueteltu!] Se oli suurin riski, näin me lausuiimme, ja sitä ei tässä keskustelussa yleensä huomioida. Minusta on epäloogista, että ne, jotka ovat kaatamassa sote-uudistusta, samaan aikaan ovat lisäämässä valtion menoja. Kuitenkin se nähdään tästä tarkastusviraston raportistakin, miten me julkistaloutta kestävästi tasapainotamme. Ainoa kestävä tie on jatkossa uudistukset: työllisyyttä parantavat uudistukset, palvelu-uudistukset ja esimerkiksi paikallinen sopiminen työmarkkinoilla. Jokainen prosenttiyksikkö työllisyysasteessa parantaa julkistaloutta erilaisten laskelmien mukaan miljardista puoleentoista miljardiin. Ja kun me olemme päässeet yli 4 prosenttiyksikköä parempaan tilanteeseen, niin totta kai se on ollut hyvä asia.

Mitä tulee veropolitiikkaan, niin myöskin sitä on syytä tarkastella kriittisesti. Mutta minusta tärkeä suuri linja kuitenkin on se, että veropolitiikka on ennakoitavaa ja vakaata. Se tuo vakaan ympäristön yrityksille ja työntekijöille asua Suomessa, yrittää Suomessa. Tässä suhteessa tätä vaalikautta voi pitää onnistuneena, että meillä ei ole ollut tempoilevaa veropolitiikkaa. Ja kuitenkin suuressa linjassa, kun bkt on kasvanut, myöskin kokonaisveroaste on laskenut.

Mitä tällä vaalikaudella on Suomessa toteutettu? Meidän kustannuskilpailukykyämme on merkittävästi parannettu. Se oli se kiireellisin toimenpiteemme, mitä tarvittiin. Nyt me voimme ja meidän pitää hakea enemmän osallistavaa talouskasvua, mukaansa ottavaa talouskasvua, tehdä sellaisia järjestelyjä, että ihmiset eivät syrjäydy alueellisesti, eivät työttömyyden takia, eivät sosiaalisesti, eivät koulutuksen takia. Tällaista osallistavaa talouskasvua — inclusive growth, niin kuin tuolla OECD:ssä on sitä nimitetty — me tarvitsemme.

Puhemies! Tuolla tarkastusvaliokunnassa käsittelemme tämän raportin, ja siitä voidaan vetää myöskin johtopäätöksiä tulevaisuuteen. Mutta se ajatus — itsekin olen tilintarkasta-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2018 vp

ja — että aina se tarkastuslausunto olisi yksiselitteisesti oikea totuus, ei tietenkään ole totta, vaan se on yksi näkemys, joka on tärkeätä ottaa huomioon, kun eduskunnassa päätöksiä tehdään.

17.49 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Tämä tarkastusviraston paperi on kyllä poikkeuksellisen tärkeä osa hallituksen toiminnan ja sen finanssipolitiikan linjan toimivuuden arviointia. Järjestelmähän on luotu sen jälkeen, kun Kreikan rahoituskriisin yhteydessä kävi ilmeiseksi, että kaikista jäsenmaista ei tullut oikeita tilannearvioita julkisen talouden tilasta. Sen jälkeen on luotu uudet järjestelmät, joilla on haluttu korostaa hallituksesta riippumattoman instituution toiminnan merkitystä ja antaa näille riittävät valtuudet, ja meillä tästä finanssipolitiikan arvioinnista vastaa tarkastusvirasto. Sen asema on järjestetty riippumattomaksi niin, että se toimii eduskunnan alaisuudessa eikä ole siis näin ollen tilivelvollinen tai alisteinen hallitukselle. Tämä riippumattomuusasema mahdollistaa virastolle myös sellaisen arvion tekemisen, jossa voi olla myös hallituksen linjasta tai toiminnasta kriittisiä arvioita. Näiden vuosien aikana, jotka olemme tässä uudessa järjestelmässä olleet, voi sanoa, että tämä toimii erittäin hyvin, niin myös tälläkin kertaa.

Viraston finanssipolitiikan toimivuuden perusarvion voi hyvin jakaa. Suhdannetilanne on mahdollistanut finanssipolitiikan tavoitteiden merkittävää toteutumisvajetta, ja samalla virasto aivan oikein kiinnittää huomiota siihen, että kestävyysvaje, se meidän alkuperäinen iso ongelmamme tämän vaalikauden alkaessa ja jo aikaisemminkin, ei ole poistunut. Kun kauden alussa kestävyysvaje oli noin 10 miljardia, on se nyt valtiovarainministeriön viimeisimmän raportin mukaan noin 9 miljardia. Tämä arviohan ei ollut vielä tiedossa silloin, kun tämä tarkastusviraston raportti julkistettiin. Mutta kokonaisuudessaan kuitenkin VTV arvioi, että julkisen talouden rakenteellinen alijäämä ei ole tällä vaalikaudella merkittävästi kohentunut, ja tämä kertoo kyllä tämän työtaakan merkittävyydestä, joka meitä kaikkia kohtaa puoluekantaan katsomatta ja hallitukseen katsomatta.

Kestävyysvajeen osalta on selvää, että tähän vaikuttaa voimakkaasti paitsi se, kuinka säästäväinen hallitus on, myös se, kuinka tehokas se on tulojen keräämisessä. Tulojen keräämisessä taas iso kysymys on se, miten työllisyysaste kehittyy, kuinka paljon väkeä meillä on töissä, ja sitä kautta se, kuinka turvattuja verotulot ovat, ja vastaavasti tietysti se, kuinka paljon tai vähän joudutaan käyttämään rahaa työttömyydestä aiheutuviin menoihin.

Yhtä selvää on, että sekin vaikuttaa, kuinka onnistunutta veropolitiikka on. Laaja veropohja, johon täällä aikaisemmin viitattiin edustaja Harakan puheenvuorossa, on tärkeä periaatteellinen lähtökohta, jotta verokannat voitaisiin pitää mahdollisimman alhaalla ja verorasite näin ollen kohtuullisena. Kun hallitus aloittaessaan asetti omassa ohjelmassaan tavoitteeksi sen, että veroaste ei nouse, olemme tilanteessa, että tämän vaalikauden aikana veroaste on laskemassa pari prosenttiyksikköä, kun katsotaan kokonaisveroastetta. Miten se sitten jakaantuu tulonsaaja- tai veronmaksuryhmäkohtaisesti, on vielä ihan oma asiansa. Siitä eduskunta on käynyt useamman keskustelun. Kansantuotteessa veroasteen lasku on siis yhteensä lukien verotuloissa noin nelisen miljardia euroa, eli puhutaan erittäin suurista summista, ja näillä tietysti on myös oma vaikutuksensa kestävyysvajeeseen.

Tarkastusvirasto tuo esille kritiikkinsä siitä, mitkä ovat sote- ja maakuntauudistukseen liittyvät riskit. Sote- ja maakuntauudistuksen tarve on tietysti moneen kertaan todettu, ja samalla tämä hallitus on asettanut myös sen tavoitteen, että kestävyysvajeesta hoituisi peräti 3 miljardia säästöinä sote-uudistuksen kautta. Tarkastusviraston kritiikki ja arvio kannattaa nyt tältä osin lukea hyvin huolella ja tarkasti. Virastohan lausuu huolensa siitä, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2018 vp

kustannuksia lisäävät mekanismit toimivat tässä hallituksen uudistuksessa automaattisemmin kuin säästöjä tuovat mekanismit. Tämähän on havainto, joka on valiokuntakäsittelyssä eri yhteyksissä asiantuntijoilta tullut vastaan, ja voi sanoa, että sote-uudistuksen iso huolta aiheuttava tekijä on se, että alkuperäinen tavoite perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon tiiviimmästä yhteistyöstä ei ole tässä nyt käsittelyssä olevassa mallissa toteutumassa, ja säästöistä iso osa perustuu nimenomaan tähän erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon tiiviimpään integraatioon. Kun tuodaan tilalle tämä markkinamalli, joka johtaa perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteistyön heikentymiseen, niin voin arvioida, että tarkastusviraston varoitukset ovat hyvin varteenotettavia. Ylipäänsä me tiedämme, että meillä on kansallinen heikkous naapurimaahamme Ruotsiin verrattuna, että meillä on taipumus rynnätä uudistuksiin nopeasti ja välttämällä huolellisia, monipuolisia vaikutusarvioita. Ja kun on tietysti vielä monipuoluehallituksen logiikka, niin kun joku ratkaisu on tehty, niin hallitus on tavallaan pakotettu sen eteenpäinvientiin.

Tarkastusvaliokunta tulee käymään tarkastusviraston raportin huolella lävitse ja pyrkii omassa työssään siihen, että kaikki näkökohdat tulevat avoimesti käsitellyiksi ja arvioiduiksi, ja tältä pohjalta, myös kuullen tämän täällä käytävän keskustelun, tulee tuomaan eduskunnan päätettäväksi mietinnön ja siihen liittyvät ehdotukset tämän tarkastusviraston finanssipolitiikan linjaa koskevan raportin johdosta.

17.56 Pia Viitanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Tässä on kyllä kiinnostava raportti edessä ja varmasti tarkastusvaliokunnalla myös hyvin kiinnostava työ edessä, kun jälleen näihin asioihin siellä valiokunnassa paneudutaan. Tietenkin tässä on hyvä huomata, että raportissahan selkeästi todetaan, että esimerkiksi se, että osa taloustavoitteista tulee toteutumaan, johtuu puhtaasti siitä, että vaalikauden puolessavälissä tuli maailmalta myötätuulta ja suhdannetilanne parani.

Mutta se, mikä tässä myös on merkittävää, on se, että tässähän käy ilmi juuri se, että se tärkeä asiahan, mitä meidän kaikkien pitäisi tässä katsoa, eli kestävyysvaje ei tule tämän hallituksen kaudella pienemään. Eli perinnöksi seuraavalle hallitukselle, joka tulee olemaan tiukassa tilanteessa, jää lähestulkoon samansuuruinen kestävyysvaje kuin tämän hallituksen aloittaessa. Silloin puhuttiin 10 miljardista, nyt arvioidaan, että se on 9 miljardia eli käytännössä sama. Eli rakenteelliset uudistukset ovat jääneet tekemättä, ja tämä aivan tärkeä, konkreettinen asia, kestävyysvajeen pienentäminen, on tältä hallitukselta unohtunut.

Ja tähän liittyy nyt paljon soten tilanne, mistä muun muassa edustaja Harakka omassa puheenvuorossaan ja edustaja Heinäluoma edellisessä hyvässä puheenvuorossaan kertoivat. On niin, että se olisi ollut se yksi merkittävä rakenneuudistus, jonka varaan hallitus pisti kovasti nappuloita. Mutta tosiasia on, että jos katselemme joko esimerkiksi valtiovarainvaliokunnan yksimielistä mietinnön osaa tai tarkastusvaliokunnan lausuntoa valinnanvapaudesta tai VTV:n raporttia, mistä nyt puhutaan, niin niissähän nimenomaan korostetaan, että voi olla niin, että sen sijaan, että aiheutuisi 3 miljardin säästö tulevaisuudessa, niin voi käydä niin päin, että merkki muuttuu toisensuuntaiseksi eli kustannukset tulevat vastaavasti lisääntymään. Ja näitä huutoja, hätähuutoja, mitä eduskunnan valiokunnissa on jo aiemmin sanottu, osin yksimielisissäkin osioissa, ja nyt näitä, mitä tässä raportissa tulee esiin, ei ole otettu tässä tosissaan. Ja voipi käydä niin, että kun nyt ennustetaan talouskasvun hiipumista tulevina vuosina ja nyt ollaan toimittu näin, niin kyllä tulee todella vaikeaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2018 vp

Ja se, mikä tässä on se huolestuttava, on ollut myös hallituksen arvovalinnat tässä nousuvassa taloudessa. Ne ovat olleet niitä, että kasvu ei kuulu kaikille. Veronkevennyksiä on anteliaasti annettu suurten metsien omistajille ja suurten miljoonaperintöjen saajille, ja samaan aikaan köyhimmiltä on leikattu. Aika traagisia tietoja meillä on siitä, että kaikkein pieniosaisimmilla, kaikkein heikko-osaisimmilla menee tänä päivänä entistä huonommin näiden arvovalintojen seurauksena. Ja tämä kaikki on ollut talouden noususuunnassa hallituksen arvovalintojen tulosta.

Eli näillä sanoilla, puhemies, tästä tulee mielenkiintoinen kuuleminen.

18.00 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Valtiontalouden tarkastusviraston finanssipolitiikan valvonta- ja tarkastuskertomus antaa puolueetonta kuvaa siitä, miten taloutta on tässä maassa hoidettu, niin kuin tässä edellä edustaja Heinäluoma hyvin tätä toimitelintä ja sen raporttien tarkoitusta kuvasi. On hyvä, että meillä on toimitelin, joka tarkastelee kokonaisuutta ilman minkään värisiä laseja, katsoo kokonaisuutta selkeästi kokonaisuutena.

Meillä on hyvin erilainen tilanne tällä hetkellä kuin silloin, kun tämä nykyinen hallitus aloitti. Silloin asetettiin itse asiassa viisi kovaa tavoitetta talouden kuntoon laittamiseksi. Päätettiin, että työllisyysaste tulee nostaa 72 prosenttiin, työllisten määrää nostaa 110 000:lla. Päätettiin myös siitä, että veroastetta ei tällä kaudella nosteta, eli tehtiin selkeä muutos siihen aikaan, kun valtiovarainministerinä oli sosiaalidemokraattien Antti Rinne. [Timo Harakka: Pääministerinä Jyrki Katainen!] Toisaalta sitten tehtiin päätös julkisen talouden velkasuhteen taittamisesta bruttokansantuotteeseen. Se taittui itse asiassa jo vuonna 2016, ja velaksi eläminen loppuu vuonna 2021. Julkinen talous tasapainottuu tänä vuonna ja on ylijäämäinen vuonna 2021.

Itse asiassa aika ainutlaatuinen tilanne. Kun tässä edellä edustaja Ala-Nissilä kuvasi sitä, missä on saavutettu tällaiset tavoitteet ja vielä etuajassa, niin ei taida löytyä maailmasta eikä Euroopasta toista maata, joka näin olisi pystynyt toimimaan. Toisaalta kova uutinen oli myös se, että ensimmäistä kertaa kymmeneen vuoteen pystyttiin valtionvelkaa viime vuoden lopulla myös lyhentämään. Eli velkaa ei jouduttu ottamaan enempää, ja velkamäärä ei kasvanut. Kädet saatiin lopulta ainakin hetkeksi pois lasten taskuista. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Arvoisa puhemies! Muistan hyvin — ja itse asiassa myös keskustalaiset kyllä hyvin siitä ovat tuolla sosiaalisessa mediassa muistuttaneet — miten sosiaalidemokraattien puheenjohtaja, edustaja Antti Rinne kuulutti tällä kaudella, taisi olla alkupuolta tai puoltaväliä, että ei tulla saavuttamaan työllisyysastetavoitetta, ei tulla saavuttamaan työllisten määrää. Ja kun nyt katsotaan, ne on saavutettu etuajassa: työllisyysaste on 72 prosenttia, työllisten määrä noussut noin 120 000:lla. Siitä toki on oma osansa myönteisten suhdanteiden ansiota, mutta on arvioitu myös niin, että noin puolet siitä on hallituksen toimenpiteiden ansiota, missä yhtenä olennaisena oli veroasteen nousun kääntäminen niin, että kenenkään suomalaisen työn verotus ei tällä kaudella ole noussut ja itse asiassa veroaste on laskenut noin 2 prosenttiyksikköä.

Viime vuoden puolella olimme todennäköisesti arvioiden mukaan suhdanteen huipulla, ja tänä vuonna erilaiset arviot osoittavat sitä, että talouskasvu tulee hiipumaan 2 prosenttiin, jopa hieman sen alle, ja sen jälkeen ensi vaalikauden alkupuolella olisi edessä tällainen pysyvämpi matalan kasvun aika, jolloin kasvu olisi tuolla noin 1,5 prosentin luokkaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2018 vp

Kasvu on ollut Suomessa siis vahvaa koko tämän hallituskauden ajan vuodesta 2016 lähtien, ja se on näkynyt siinä, että esimerkiksi tämän vuoden budjetissa pystyttiin tekemään hyviä kohdennuksia esimerkiksi osaamiseen ja koulutukseen, [Pia Viitanen: Ensin leikattiin!] varhaiskasvatuksen tasa-arvoon tai osallistumiseen, ryhmäkokojen pienentämiseen ja niin pois päin. Tai toisaalta lukiokoulutuksessa pystytään tänä vuonna panostamaan lisää laatuun ja toimeenpanoon sekä opintotukikuukausia nostamaan 9:stä 10:een. Myös ammattikoulujen amisreformen toimeenpanoon lisättiin rahoitusta 15 miljoonaa, [Pia Viitasen välihuuto] ja siihen tarvitaan kyllä tulevaisuudessa edelleen lisää resursseja. Tällä hetkellä valitettavasti meillä on se tilanne, että ammattikouluissa on hyvin erilaisia tilanteita, ja voi olla niin, että pelkkä raha ei tätä ratkaise, vaan tarvitaan myös lainsäädännöllisiä ratkaisuja siitä, kuinka paljon esimerkiksi lähiopetusta ammattikouluissa tulee antaa.

Tasa-arvo on tärkeä, myös maksuton toinen aste on yhtenä tavoitteena ollut Suomessa. Ja tällä vaalikaudella, nyt lopussa, pystyttiin antamaan uusi, vajaan 50 euron oppimateriaalilisä toisen asteen opiskelijoille. Itse asiassa, kun nyt olen kuulostellut sitä lukiolaisilta ja myös ammattikoululaisilta, tuo vajaa 50 euroa kuukaudessa on itse asiassa aika korkea ja hyvä tuki, eli monet ovat kiittäneet, että se oikeasti avittaa. Ehkä sen haaste on vain se, että se jakautuu tasaisesti, kun se ehkä olisi tehokkaampi niin, että se tulisi lukukauden alkupuolella.

Itse pidän hyvänä sitä, että on arvioitu, että verotulot tulevat kasvamaan. Autoveroa on laskettu, mutta siinäkin tuotot ovat kasvaneet ja niin pois päin. Tänä vuonna palkansaajien verotus pystytään pitämään ennallaan. Kevennys on kohdistettu pieni- ja keskituloisiin, perusvähennystä korotettu ja indeksitarkistus tehty niin, että kenenkään suomalaisen työn verotus ei tänäkään vuonna kiristy.

Nämä ovat tärkeitä asioita, ja itse toivon, että tämä hyvä keskustaoikeistolainen veropolitiikka jatkuisi myös ensi vaalien jälkeen. Siitä on nyt kiistattomat tulokset, ja itse en sitä mainitse, mutta edustaja Ala-Nissilä on joskus sanonut, että voi olla, että meidän maastamme löytyy jopa palkittava valtiovarainministeri. Tulokset ovat siinä määrin kovia. [Olavi Ala-Nissilä: Ja pääministeri!]

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Täällä ilmeisesti on tarvetta debattiin. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat käyttää vastauspuheenvuoron, nousemaan seisomaan ja painamaan V-painiketta.

18.07 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Kun edustaja Rinne ei sairauden takia voi olla tässä keskustelussa mukana, haluan hänen puolestaan käyttää puheenvuoron.

Nimittäin tämä edustaja Heinosen kokoomuslainen historiankirjoitus oli kyllä ylitsepäsemätön tämän vuoden käytetyissä puheenvuoroissa. Edustaja Rinne ehti viime vaalikaudella olla vähän aikaa, runsaan puoli vuotta, hallituksen ministerinä, niin että hänen syylistämisensä pääministeri Kataisen hallituksen mahdollisista virheistä tai pääministeri Stubbin hallituksen virheistä on mielestäni erittäin harhaanjohtavaa ja täysin tarpeetonta. Varsinkin kun sen tekee sen puolueen edustaja, joka on ollut lähes 30 vuotta hallituksessa — lähes 30 vuotta hallituksessa yhtä lyhyttä taukoa lukuun ottamatta vuosina 2003—2007. Kun oikein muistelen kaikkea tietoa, mitä tässä on meille kerrottu, muistan, että kokoomuksen aikana on otettu julkista velkaa yksin valtiolle yli 110 miljardia euroa — kokoomuksen ollessa hallituksessa tänä aikana. Joten minusta olisi kohtuullista, että puheenvuo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2018 vp

rot olisivat mahdollisimman objektiivisia ja eri näkökohtia huomioon ottavia valmiiksi, että niitä ei tarvitse tasapainottaa, erityisesti kun on edustajia, jotka ovat sairauden takia poissa.

18.08 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sen ovat tässä salissa sosiaalidemokraatitkin myöntäneet, että viime hallituksen hallitusohjelmaan teidän ja vasemmistoliiton vaatimuksesta kirjattiin se kirjaus, johon viittasin äsken, eli se kirjaus, että jos tehdään säästö, pitää tehdä samankokoinen veronkiristys. Tämä niin sanottu fifty-fifty-kirjaus tuli sosiaalidemokraattien toimesta — oliko sitten Urpilainen siinä vaiheessa vastuuneuvottelijana vai kuka siitä teidän puolueessanne neuvotteli, mutta teidän toimestanne se sinne tuli — ja kyllä aika yleisesti on todettu, että siinä tilanteessa, kun talous oli lähdössä liikkeelle, meillä veroja kiristettiin, eli suitsia kiristettiin siinä vaiheessa, kun hevonen oli pääsemässä käynniltä raville tai ravilta laukkaan. Se ei lähde siinä vaiheessa, kun veroja kiristetään, ja näin siinä kävi.

Arvoisa puhemies! Teen seuraavassa puheenvuorossa pienen kysymyksen.

18.09 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä edustaja Heinosen historiankirjoitus on nyt pahasti kummallisilla jäljillä. [Timo Heinonen: Ei pidä paikkaansa!] Viime vaalikauden hallituksen — jossa en kylläkään saanut olla mukana, ja sen takia voin sitä arvioidakin — lähtökohta oli, että välttämättömiä säästöjä tehdään oikeudenmukaisella tavalla eli otetaan huomioon myös se, mikä on ihmisten maksukyky. Sen tuloksenahan rasitus jakaantui oikeudenmukaisemmin ja tuloerot vähentyivät. [Timo Heinonen: Syntyi satatuhatta työtöntä!]

Nyt on tehty ratkaisu, että näiden veronkevennysten suurimmat hyötyajat ovat miljoonaperillisiä, arvoisa edustaja Heinonen. Miljoonaperinnön saavat saavat suurimmat hyödyt. Apteekkareista, jotka ovat monopolialalla, suurimmat hyötyvät teidän veropolitiikastanne 15 000 euroa vuodessa, keskimäärin 5 000 euroa vuodessa. Tämä on tosiasia. Nämä ovat teidän tekemiänne ratkaisuja, ja sitten tämän lisäksi te olette panneet kaikki säästöt, niin kuin olemme saaneet kuulla, pienituloisille, mikä näkyy köyhyyden lisääntymisessä. Diabeteslääkkeiden omakorvaukset esimerkiksi, ja nyt te esitätte vielä uusia terveyskeskusmaksujen nostoja, lähes 700 euroa.

18.10 Olavi Ala-Nissilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mitä tapahtui viime vaalikaudella? Ensin neuvoteltiin vajeet liian pieniksi, ja sitten sovittiin, että puolet tulee veronkiristyksistä ja puolet säästöistä. Veronkiristykset toteutuivat, säästöt vain osittain. Rinteen aikana me eläkeläiset saimme ilmaisen kalastuskortin. Muuta konkreettista en oikein löytänyt.

Puhemies! Tuota edustaja Heinosen erinomaista puheenvuoroa voi vain vähän täydentää toteamalla edustaja Rinteen ennustus, että hän vielä toukokuussa 2017 sanoi, että hallitus ei tule saamaan työllisyystavoitteitaan ja ei tule saamaan velkaantumistavoitteitaan millään tavalla toteutettua eikä pääse työllisyysastetavoitteeseensa. Nämä ennustukset olivat täysin vääriä. Nythän hallitus on päässyt näihin tavoitteisiin. Minusta tämäkin kannattaa todeta, että ei kannata aina leimata hallituksen tekemisiä virheellisillä näkemyksillä, koska totuus on kuitenkin toinen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2018 vp

18.11 **Timo Harakka sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toiveeni siitä ei siis toteutunut, että puhuisimme tulevaisuudesta, vaan tässä edustajat Heinonen ja Ala-Nissilä jumittuivat tuonne menneisyyteen. Ihmettelen vain sellaista suhdannepolitiikkaa, jota ilmeisesti kokoomus kannatti edellisen hallituksen osalta, että taantumassa olisi pitänyt kaksin verroin leikata ja pahentaa tilannetta entuudestaan. Ei kuulosta järkevältä.

Mutta jos puhutaan nyt itse asiasta — sekään toiveeni ei toteutunut, että puhuttaisiin tästä raportista, vaan on kuultu mietteitä ammatillisesta koulutuksesta — niin katsokaa sivua 11. Siellä on taulukkomuodossa nyt sitten ne yhdeksän kohtaa, jotka olivat hallituksen finanssipoliittiset tavoitteet. Niitä on yhdeksän, ja niistä toteutui kuusi. Mainitsemani kolme eivät ole toteutuneet, edustaja Ala-Nissilä, toisin kuin tuossa henkseleitä paukuttelitte. Rakenteellisen alijäämän tavoite ei toteutunut, velan määrä tulee jatkamaan nousuaan vuoden 2021 jälkeen — tästä ette pääse mihinkään — ja kestävyysvajetta on yhtä paljon kuin aloittaessanne. Siis yhdeksästä kuusi, arvosana ei ole kovinkaan häävi.

18.12 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pari oikaisua edustaja Heinäluoman puheenvuoroon.

Ensinnäkin, kun nyt annettiin pienille yrityksille yrittäjävähennys, käytännössä suurin osa siitä hyödyistä meni tietenkin partureille ja kampaajille, pikku pajoille, [Pia Viitanen: Ei mennyt!] suutareille ja tällaisille. Kun te teitte viime vaalikaudella pääomaverouudistukseen 4 prosentin alennuksen, sehän meni tosi ökykapitalisteille, jos te niitä etsitte. Siellähän ne todelliset rahamiljonäärit ovat, kun yhteisövero pudotettiin 4 prosenttiyksikköä. [Timo Harakka: Miksi ette peruuttaneet sitä?] Se oli todellinen iso kädenojennus. En sano, että se oli huono, mutta siellä olivat suurimmat hyötyjät. [Pia Viitanen välihuuto]

Ja mitä tulee sitten äsken mainittuun yrittäjävähennykseen, kappalemäärällä mitattuna aivan varmasti suurimpia hyötyjiä olivat nämä pienet, pienet nyrkkipajat, joita tässä maassa on valtavasti paljon. Esimerkiksi apteekkareista puheen ollen hyvin monella apteekkarilla on tänä päivänä apteekkilupa henkilökohtainen, mutta he ovat yhtiöittäneet toimintansa. Ne ovat osakeyhtiöitä, suurin osa. [Timo Harakka: Ei apteekit voi olla!] Että älkää nyt viitsikö kuitenkaan. Liiketoiminnasta kun puhutaan, niin sitä voidaan monien osakeyhtiöidenkin kautta kierrättää. Toivon, että näissä faktoissa pysytään kuitenkin [Puhemies koputtaa] joissakin totuuden rajoissa.

18.13 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kehotan, että edustaja Hoskonen katsoo kylmän rauhallisesti tästä apteekkarivähennyksestä esimerkiksi eduskunnan tietopalvelun laskelmat, jotka osoittavat yksiselitteisesti, että suurimmat hyötyjät ovat kaikkein varakkaimmat yrittäjät ja että ne mainitsemanne pienet kampaajat — nämä, joita pitäisi auttaa — hyötyvät sitten todella minimaalisesti tästä kevennyksestä. Samoin, edustaja Hoskonen, teidän veronkevennyksenne miljoonaperinnöille, teidän veronkevennyksenne suur metsänomistajille — jopa hallitus itse omissa taustapapereissaan toteaa, että ne eivät tuo yhtään työpaikkaa. Nehän ovat tämän hallituksen arvovalintoja, joilla rikkaita suositaan.

Ja edustaja Heinonen unohti kokonaan, kun hän sanoi, että kenelläkään verotus ei kiristyy, että kyllä, minä luulen, teidän kotikunnassanne siellä torilla moni lapsiperhe saattaa ihmetellä edustaja Heinosenlekin, että miksi juuri meidän verotuksemme kiristyi. [Timo Heinonen: Työn verotusta ei kiristetty!] Hallitus kiristi tälle vuodelle lapsiperheiden verotusta. Te ette pääse sitä pakoon, ja ihmettelen, että niin lahjakkaasti sen koko ajan unohdatte.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2018 vp

18.15 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työn verotus ei kiristy yhdelläkään suomalaisella, työn verotus ei kiristy yhdelläkään suomalaisella. Näin sain, edustaja Viitanen. Pysytään totuudessa tässä salissa. [Pia Viitanen: Pysytään vaan!] Ja se talouspolitiikka, mitä tapahtui viime kaudella, toi tähän maahan 100 000 työtöntä. Ja kun te äsken luitte ja kerroitte, ketkä ovat tämän kauden suurimpia talouspolitiikan voittajia, niin kyllä minun mielestäni suurimpia tämän talouspolitiikan voittajia ovat ne 120 000 ihmistä, jotka ovat saaneet työtä, ja heidän perheensä. Heillä oli aika paljon parempi joulu sen myötä, että he ovat päässeet työttömyydestä takaisin työn syrjään kiinni.

Arvoisa puhemies! Pyydän edustaja Heinäluomalta: mainitkaa kaksi Suomen valtiovarainministeriä, jotka ovat pysäyttäneet tämän maan velkaantumisen.

18.15 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mielelläni otan osaa tähän keskusteluun kertomalla, että kun jätin valtiovarainministerin tehtävät, valtion budjetin ylijäämä oli yli 3 miljardia euroa. Yksikään sen jälkeinen valtiovarainministeri ei ole pystynyt tälle salille esittelemään ylijäämäistä budjettia. Se on, edustaja Heinonen, vastuullista politiikkaa. [Timo Heinonen: Vastatkaa kysymykseen!] Ja jos näin ei olisi tehty ja meidän velkaamme noususuhdanteessa ei olisi vähennetty, niin me olisimme aivan liemessä. Mutta onneksi meillä on ollut vastuullista politiikkaa silloin, kun on mennyt hyvin, ja silloin, kun taloudessa menee huonosti, on yritetty katsoa, että meillä on pelitilaa.

Sitten tulen tähän yritysosaan. Uskon, että edustaja Harakka tulee antamaan tästä yritysvähennyksestä vähän tarkemmat tiedot, mutta eduskunnan tietopalveluhan on meille yksiselitteisesti kertonut, että lähes 80 prosenttia näistä menee varakkaammille yrittäjille, sinne toiselle puoliskolle, ja nämä parturit saavat kymppejä tästä hallituksen politiikasta. [Hannu Hoskosen välihuuto] Te mielellään mainitsette heidät mutta sitten unohdatte heidät käytännössä. Ja oletan, että edustaja Hoskosen puolue on kaikkien näiden pääomaveroratkaisujen takana, jotka jo Esko Ahon hallituksen aikana tehtiin.

18.17 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Heinäluoma, kun te aloititte valtiovarainministerinä, ensimmäiseksi te poistitte varallisuusveron Suomen kaikkein rikkaimmilta. [Hannu Hoskosen: Niin, mitä tapahtui?] Tähän mennessä yli puolitoista miljardia euroa on annettu varallisuusveron poiston myötä näille Erkoille ja muille. No, se siitä.

Sitten viime kaudella te alensitte yhteisöveroprosenttia neljä ja puoli prosenttiyksikköä, vai oliko peräti kuusi ja puoli prosenttiyksikköä, Urpilaisen toimesta. Ja en ota kantaa siihen — ei ole varmaan selvää näyttöä — mikä sen vaikutus on ollut erilaisiin työllistäviin ja yritystoiminnan edellytyksiin, mutta valtava alennus oli yhteisöverosta näille vauraille yhtiöille.

No, taas tämä yrittäjävähennys: Myönnän, että sitä ei olisi tarvinnut eikä pitänyt tehdä. Se olisi pitänyt laatia niin kuin olisi varallisuusveron poistokin pitänyt tehdä, että sitä ei anneta kaikkein rikkaimmille vaan oikeudenmukaisesti. Nyt olisi tietysti mielenkiintoista, kun saisimme tietää ne todelliset tulokset tästä, että mikä on ollut yrittäjävähennyksen [Puhemies koputtaa] todellinen vaikutus työllisyyteen ja talouteen.

18.18 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Kankaanniemi on kyllä erinomainen puheenvuorojen käyttäjä, mitä tulee historiaan, mutta hän on niin vaatimaton mies, että hän aina unohtaa oman osuutensa. Hän oli nimittäin hallituk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2018 vp

sessä silloin, kun tehtiin ratkaisut pääomaveron tuomisesta 25 prosenttiin, kun sitä ennen suurten omaisuuksien haltijat maksoivat yli 50 prosenttia pääomaveroa. Te olitte, edustaja Kankaanniemi, silloin hallituksessa. Koska te olette niin vaatimaton, niin haluan nyt teidän puolestanne kertoa, että pääomaverotusta tehtäessä kristilliset, joiden puheenjohtaja muuten olitte silloin, olivat hallituksessa. Onnittelut siitä.

Mitä tulee tähän isoon linjaan, niin esitän, että nyt siirtyisimme pikkuhiljaa tulevaisuuteen, koska nyt tämä historiaisuus on varmaan kaikille tullut riittävän selväksi. Nyt pitäisi puhua siitä, mitä tälle kestävyysvajeelle aidosti tehdään, kun tosiasia on, että se ei ole kaventunut, ja se on meidän kaikkien ongelma. Kestävyysvaje on samassa suuruusluokassa kuin silloin, kun tämä hallitus aloitti. En syytä ketään, mutta totean, että tämä tulee olemaan seuraavan hallituksen edessä ja pitäisi miettiä, mitä ovat ne uudistukset, joilla voidaan varmistaa, että meidän lapsemme ovat ylpeitä tämän päivän päätöksentekijöistä.

18.19 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomessa on lähihistoriassa todellakin kaksi valtiovarainministeriä, jotka ovat pystyneet siihen, että he ovat pysäyttäneet pitkään jatkuneen pahan, nopean velkaantumisen, ja katsotaan, missä vaiheessa sitten heidän nimensä saadaan tässä salissa julkisuuteen. Niitä edustaja Heinäluoma ei halunnut sanoa — uskon, että hän ne kuitenkin tietää.

Suurimmat hyötyjät ovat siis olleet ne 120 000 ihmistä, jotka ovat saaneet työtä, mutta olen samaa mieltä, että nyt pitää katse kääntää tulevaisuuteen ja katsoa sitä, millä tavalla meidän talouden tulevaisuuden kestävyysasteisiin pystytään vastaamaan. Meidän ikärykennä on sellainen, että se vaatii toimenpiteitä, niin että me pystymme huolehtimaan jokaisesta suomalaisesta tulevaisuudessa. Sote ja sotu ovat siinä tärkeässä osassa mutta myös se, että me huolehdimme siitä, että talouskasvu jatkuu ja työllisyyskehitys jatkuu tämäntyyppisenä. Jos me emme pysty nostamaan työllisyysastetta nykyisestä 72:sta ensi kaudella 75:een ja mielellään siitä eteenpäin, niin kyllä aika moni näistä tavoitteista ja peruseriaateista, joita on suomalaisessa hyvinvointiyhteiskunnassa, on silloin kyseenalaistettu.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Käydään vielä lyhyesti tätä, neljä puheenvuoroa, ja sitten mennään puhujalistaan.

18.21 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun katsoo viime vaalikauden listaa, niin on se aika murheellista katsottavaa sen takia, kun julkisen talouden rahoitusasemahan huononi viime vaalikaudella 38,5 miljardia. Valtio velkaantui yli 20 miljardia, kunnat noin 7—8 miljardia, valtion omaisuutta myytiin, ja kassa oheni. Siitä tuli tämä 38,5 miljardin euron julkisen talouden aseman heikkeneminen.

Mutta mitä tulee talouskasvuun, niin katsoin Eurostatin tilastosta. Eurostatin tilaston mukaan Euroopassa talous alkoi piristyä, käyrä alkoi nousemaan vuoden 2013 alkupuolella. Silloin talous lähti Euroopan mantereella nousuun. Ei se nousu ollut rajua mutta selvää kasvua ja naapurimaissamme vielä parempaa kuin meillä.

Sitten lopuksi vielä, arvoisa puhemies, se, että kun katsomme talouden kehitystä, niin tällä hetkellä se 120 000 työllistä, mitä on tullut lisää, on noin puolen miljoonan ihmisen elämään vaikuttanut erittäin positiivisesti, kun perheeseen on tullut lisätuloja. Ja monessa perheessä viime jouluna oli aidosti joulumielen, kun oli aidosti rahaa vaikka joululahjoihin lapsille.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2018 vp

18.22 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minä olisin kyllä toivonut ihan tosissani, että edustaja Heinonen ei olisi ollut ihan niin julma Jyrki Kataista kohtaan ja Stubbia kohtaan. Nimittäin kävi niin, että silloin heidän hallituksensa aikana, eli silloin kuuluisan viimeisen hallituksen aikana, nimenomaisesti nämä veronkiristykset olivat muun muassa solidaarisuusvero kaikkein rikkaimmille, pääomaveron nosto, joka toi oikeudenmukaisuutta kaiken kaikkiaan, ja samaan aikaan esimerkiksi työttömyysturvaa nostettiin heikompiosaisten hyväksi 100 eurolla. Näin tapahtui.

Ja nyt tämä hallitus tekee täysin toisinpäin, eli se kiristää lapsiperheiden verotusta. Ei edustaja Heinonenkaan voi pois puhua sitä, että lapsivähennys poistui tälle vuodelle. Ei hän voi sitä pois puhua, vaikka kovasti yrittääkin. [Timo Heinonen: En ole väittänytään!] Ei siellä torilla tätä pois puhuta. Te kiristätte lapsiperheiden verotusta. Samaan aikaan te leikkaatte erilaisia sosiaalietuuksia, perusturva kaikkein heikoimmilta ja annatte veronkennyksiä sitten suurten metsien omistajille tai miljoonaperijöille. Tämä on teidän linjanne, [Puhemies koputtaa] ja se on hieman toinen kuin Jyrki Kataisen hallituksen linja.

18.23 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olisi kiva, että tässä salissa pysyttäisiin totuudessa toisten puheenvuoroista. En ole kertaakaan puhunut tuota, mitä te, edustaja Viitanen, täällä väitätte. Minä sanoin, että kenenkään työn verotus ei kiristy, ja se on totta. Kenenkään suomalaisen työn verotus ei kiristy. [Sami Savio: Tuloverotus kiristyi!] Ja se on tosiasia.

Tällä kaudella, niin kuin sanoin, kyllä se on ollut monelle ihmiselle iso helpotus, että työttömyys on kääntynyt laskuun, 120 000 ihmistä on päässyt takaisin työhön ja työn syrjään kiinni. Ja se on näkynyt monen, erittäin pienituloisenkin perheen kukkarossa myönteisellä tavalla, että perheen isä tai äiti, tai monessa tapauksessa varmasti jo kumpikin, on päässyt takaisin töihin ja päässyt näin aivan erilaiseen tilanteeseen. Minun mielestäni tämä on hyvä tilanne.

Toivon, edustaja Viitanen, että ette enää kolmatta kertaa sano väärää todistusta lähimmäisistä tässä keskustelussa.

18.24 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Neljä faktaa, jotka on nyt tässä syytä todeta:

Ensiksikin on sivuseikka, puhutaanko työn verotuksesta suhteessa yleiseen henkilöverotuksen kiristymiseen. Lapsivähennyksen poistaminen on johtanut tilanteeseen, jossa pienituloiset koululaisperheet ovat selkeästi menettäneet ansioitaan. Ja silloin se ylittää tämän työn veron alennuksen moninkertaisesti. Ne perheet, joissa lasten harrastuksiin ei enää ole varaa, ovat hävinneet tässä uudistuksessa ja tämän hallituksen aikana.

Toinen fakta on se, että edellinen valtiovarainministeri, joka lopetti Suomen velkaantumisen, istuu toisessa rivissä. Hän on Eero Heinäluoma. Hänen kaudellaan Suomen valtion velka supistui, ja se oli erittäin siunauksellista sen tähden, että seuraava valtiovarainministeri Jyrki Katainen saattoi käyttää sitä pelivaraa, jonka hänen edeltäjänsä Heinäluoma oli hänelle jättänyt.

Kolmas fakta — ja tärkeä fakta pöytäkirjoihin — on se, että apteekit ovat lakisääteisesti henkilöyhtiöitä ja siksi jokainen apteekkari nauttii tästä täysin kohtuuttomasta veroedusta, jonka tämä hallitus [Puhemies koputtaa] jostain syystä on halunnut luovuttaa juuri heille, jotka ovat jo valmiiksi kuntien verotilastojen kärjessä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2018 vp

18.25 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sen verran menneitä vielä, että edustaja Heinäluoma, vaikka onkin nuori mies, muistaa varmasti, että vuonna 1991 Holkerin, Liikasen, Louekosken jäljiltä Suomen talous oli katastrofissa. Me teimme 92—93 pääoma- ja yhteisöverouudistuksen, [Timo Heinonen ja Pia Viitanen: Niin!] joka on Suomen historian kaikkein paras verouudistus. Kaikkien aikojen paras verouudistus. Muistaakseni sosiaalidemokraatit kannattivat sitä. Se oli erinomainen. No, silloin pantiin yhteinen veropohja yhtenäiseksi, tiiviiksi — pieniä aukkoja aina jää, mutta kuitenkin — ja teidän ei tarvinnut sitä parantaa millään lailla. Sitten varallisuusveron te poistitte.

Mutta katsotaan tulevaisuuteen. Teillä on nyt, sosiaalidemokraateilla, aivan uskomaton talouspopulismi päällä. Te lupaatte joka paikkaan valtavasti lisää rahaa [Pia Viitanen: Oletko te hallituksen vallannut?] seuraavalla kaudella. Mistä te otatte ne rahat, kun te lupaatte, että ei velkaannuta, ei kiristetä veroja vaan alennetaan? [Puhemies koputtaa] Tämä on pohjatonta populismia.

18.27 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En nyt mielellään tätä historiankirjoitusta jatkaisi, mutta kun toisen kerran edustaja Kankaanniemi puhuu varallisuusverosta, niin on syytä kertoa, mitä silloin tapahtui. Olen sen edustaja Kankaanniemelle kyllä kertonut aikaisemminkin, mutta hänellä on muisti vähän valikoiva tältä osin.

Vanhasen ykköshallituksella tehtiin erittäin merkittäviä veroratkaisuja, ja niihin kuului se, arvoisa edustaja Kankaanniemi, että osingot tulivat verolle. [Toimi Kankaanniemi: Kyllä tiedän!] Osingot tulivat verolle, mikä oli merkittävä verotuksen tasa-arvoa ja oikeudenmukaisuutta lisäävä uudistus. Sen tuotto valtiolle silloin oli puoli miljardia. Teidän täällä suureen ääneen puhumanne varallisuusveron poiston, jonka tosin Vanhasen ykköshallitus teki sen mukaisesti kuin tuloratkaisu oli sovittu, menetys oli 70 miljoonaa euroa. Eli varakkaat ihmiset maksoivat tämän hallituksen linjauksen jälkeen 400 miljoonaa euroa enemmän eivätkä vähemmän. Eli verotuksen oikeudenmukaisuus kasvoi. Sellaista politiikkaa kannattaa tehdä, joka lisää verotuksen maksukyvyyn huomioon ottamista veropäätöksissä.

18.28 Olavi Ala-Nissilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun ollaan täällä arkeologian puolella, muistelun puolella, niin kun todellakin silloin Jätteenmäen—Vanhasen hallituksen aikana me olimme molemmat neuvottelemassa, niin päätettiin myöskin tarkastella varallisuusveroa. Se oli epäoikeudenmukainen, se ei toiminut, se ei kohdistunut oikein, ja siitä tuli vain tuo 70 miljoonaa, mutta sitten kiristettiin osinkoveroa. Mutta muistan kyllä luvut eri tavalla kuin edustaja Heinäluoma, että kiristys olisi ollut suurin piirtein kolminkertainen, siis vähän 200 miljoonan alle, että... [Eero Heinäluoma: 470 ulkomuistista!] — Ei, ei, kyllä minulla, arvoisa puhemies, on oikeat luvut uskoakseni tässä suhteessa. Voidaan tarkistaa tämä, mutta minä luulen, että suuruusluokka oli kyllä tätä suuruusluokkaa.

Mutta se oli erinomainen verouudistus siihen aikaan. Nyt vielä, puhemies, kun valtiovarainministeri Urpilaisen aikana laskettiin osakeyhtiöiden verokantaa 4,5 prosenttiyksikköä — oliko se näin paljon peräti — niin olihan se oikein, että kaikkein pienimmille yrityksille myöskin mentiin jollain tavalla vastaan ja tehtiin tämä yrittäjävähennys. [Puhemies koputtaa] Apteekkarithan eivät maksa itselleen palkkaa, ja se on pieni ryhmä. Minusta heidän

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2018 vp

syyllistämisenä [Puhemies: Aika!] on kyllä aivan kohtuutonta. Mutta se kohdistuu pieniin yrityksiin.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Viimeinen vastauspuheenvuoro, edustaja Viitanen. Sitten mennään puhujalistaan.

18.29 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minun piti tässä oikein jo heristää korvia ja miettiä, saammeko uutisen tältä päivältä siitä, että edustaja Kankaanniemi on jälleen palannut hallitukseen. Jo toista kertaa tällä kaudella edustaja Kankaanniemi ilmeisesti on hallituksessa, koska hänen retoriikkansa on jälleen kerran sitä, että koko maailman suurin kauheus on se, että SDP on olemassa, ja hän jopa paheksui sitä, että SDP haluaa parantaa eläkkeensaajien asemaa. Hän nimitti sitä populismiksi. Minä kyllä sanon, että minä niin monen eläkeläisen kanssa, puhemies, puhun näinä päivinä ja he ovat todella huolissaan heidän toimeentulostaan ja he ovat pitäneet erittäin merkittävänä, että olemme puhuneet sen puolesta, että pientä työeläkettä saava ihminenkin saisi oikeutta sen sijaan, että nyt jää reikä rahapussiin tämän hallituksen politiikan seurauksena. Tätä sitten edustaja Kankaanniemi nimittää populismiksi. Hän oli täsmälleen samalla linjalla silloin, kun hän itse, ja pääministeri Sipilä myös, istui tälläkin kaudella hallituksessa nostamassa bensaveroa ja mitä kaikkea teitte tällä hallituskaudella. Nyt te olette hieman [Puhemies koputtaa] vetäneet hiljaisemmaksi, kun olette siirtynyt oppositioon, [Puhemies: Aika!] mutta ilmeisesti tässä oli, puhemies, uutinen.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Nyt mennään puhujalistaan.

18.30 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Jos palataan nyt hetkeksi tähän Valtiontalouden tarkastusviraston raporttiin sen sijaan, että muistellaan, kuka silloin 80-luvulla sen rinkelipussin avasi ja kuka ei, niin on tärkeitä huomata sivun 11 kooste siitä, miltä osin hallituksen finanssipolitiikan tavoitteet ovat onnistuneet ja miltä osin eivät. Tämä on riippumaton, puolueeton arvio, ja se auttaisi meitä tässä keskustelussa tällaisen historiaan jumittuneen juupas—eipäs-väittelyn sijaan toteamaan sen, että sivulla 11 on taulukkomuodossa, minkä ei pitäisi olla kenellekään meistä ylivoimaista havaita, yhdeksän hallituksen finanssipoliittista tavoitetta, joista kuusi on toteutunut ja kolme ei ole toteutunut. Ja ne ovat tärkeimpiä tulevaisuuden kannalta, 2020-luvun kannalta, ja tärkeimpiä seuraavien hallitusten kannalta, ennen kaikkea kestävyysvaje, jonka hallitus lupasi poistaa, mutta joka on lähes samansuuruisena vaanimassa seuraavaa hallitusta. Ja se, mikä tässä on erityisen surullista, on tietenkin se, että seuraava hallitus ei tule nauttimaan sellaisesta talouden myötätuulesta kuin tämä hallitus. Tällä hallituksella olisi ollut tilaisuus toimia suhdannepoliittisesti oikein, pystyä siihen, mitä luvattiin, eli siihen, että velkaantuminen aidosti taittuisi vuonna 2021. Nyt näyttää siltä, että tämän hallituksen jäljiltä se ei tule toteutumaan seuraavan hallituksen loppupuolellakaan.

Toinen asia, mikä tässä on tärkeä havaita ikään kuin faktantarkistusmielessä: Palaan jälleen tähän yrittäjävähennykseen. Meillä on eduskunnan tietopalvelun laskema arvio, mutta meillä on myös Yleisradion marraskuussa julkaisema [Hannu Hoskosen välihuuto] seikkaperäinen artikkeli, joka perustuu Verohallinnon lukuihin ja josta ilmenee seuraavaa: euromääräisesti tästä 300 miljoonan lahjapotista kaksi kolmasosaa on päätynyt kahteen ylimpään tuloluokkaan, kahteen ylimpään tuloluokkaan 200 miljoonan jokavuotinen lahja.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2018 vp

Onko tämä oikeudenmukaista? Onko tämä eriarvoisuutta lisäävää vai tasaavaa politiikkaa? Jokainen sen ymmärtää, vallankin kun huomioimme sen, että edes hallituksen omassa esityksessä ei todettu, että tällä yrittäjävähennyksellä olisi minkään valtakunnan kasvu- ja työllisyysmenetyksiä. [Eero Heinäluoma: Vaikutuksia!]

Ja siteeraan täältä Yleisradion jutusta: ”Yrittäjävähennyksen 297 miljoonasta eurosta yli 40 prosenttia meni enemmän kuin 55 000 euroa vuodessa tienanneille.” Eli ylimpään tulokymmenyukseen. ”Esimerkiksi yli 300 000 euroa vuodessa tienanneet jakavat keskenään yli 9 miljoonan euron osuuden yrittäjävähennyksestä.” Minkä ihmeen takia apteekkarit, jotka nauttivat jo valmiiksi tällaista monopoliasemaa, jolla he estävät kilpailua omilla paikkakunnillaan, ansaitsevat vielä tuhansien eurojen joululahjan [Puhemies koputtaa] tältä hallitukselta? Sitä ei voi ymmärtää erkkikään.

18.34 Kimmo Kivelä sin: Arvoisa puhemies! Henkilökohtaisesti en ollut valmistautunut enkä varautunut minkäänlaiseen debattiin täällä, mutta tätä on ollut kieltämättä mukava kuunnella, ja ihan oikeanlainen hallitus—oppositio-asetelmahan tässä on tullut. On käyty historiassa, on yritetty visioda tulevaa ja kehua tai haukkua, mitä viime aikoina on tehty. Mutta kokonaisuutena täytyy sanoa, että kyllä meillä on hieno instituutio tämä Valtiontalouden tarkastusvirasto ja että se nykymuodossaan on nimenomaan eduskunnan alainen laitos, niin kuin hieno instituutio — voisi sanoa, että 2000-luvun suuri poliittinen innovaatio — on myös tarkastusvaliokuntainstituutio, jonka puheenjohtaja täällä on paikalla.

Eli kun tällaisesta asiakirjasta saadaan näin hyvää keskustelua, niin silloin se totuus seisoo siinä jossakin keskellä. Tätä voivat käyttää hyväkseen sekä hallituksen että opposition edustajat. Minä kun olen sieltä toiselta puolelta, niin uskallan sanoa, että kokonaisuus, iso kuva, tässä kirjasessa, ansiokkaassa pienessä suuressa kirjassa, on kuitenkin plusmerkinen, mitä tulee tämän vaalikauden finanssivalvonnan kysymyksiin.

Mutta yhteen asiaan, mikä sinänsä on pieni detalji täällä, vain muutaman rivin kokoinen asia: Tehtäväni vuoksi en kyllä anna hallitukselle tyylipeitteitä hallituksen alkumetreiltä. Aivan oikein täällä Ylen rahoitukseen liittyen sanotaan: ”Vaalikauden aikana kehysperiaatteiden tulisi kuitenkin pysyä muuttumattomina kehysjärjestelmän uskottavuuden takamiseksi.”

18.36 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Yksi karmeimpia fraaseja, mitä minä olen kuullut tässä talossa, on se, että politiikkaa tehdään ajassa, mutta niinhän se kuitenkin on. Siinä ollaan, missä ollaan. Ja kun tämä Sipilän hallitus aloitti silloin kevätkesällä 2015, silloinhan julkisen talouden asema oli todella kurja. Pakkohan se on meidän myöntää. Olimme komission tarkkailulistalla, ja kolmesta Euroopassa toimivasta laitoksesta, jotka arvioivat julkisen talouden tilaa ja Suomen valtion rahoitusasemaa, kolmesta suuresta reittarista, kaksi näytti jo peukalon alaspäin. Yksi meidät pelasti, en muista sen firman nimeä nyt, mutta kuitenkin kaksi luottoluokittajaa näytti meille jo alaspäin, mikä olisi tarkoittanut, että valtionvelan korko olisi lähtenyt nousuun ja 100 miljardin velalla olisi yksi prosentti vienyt meiltä miljardin budjetista pois. Tämähän oli lähtötilanne. Muistaakseni se oli Standard & Poor's, joka näytti vielä meille peukkoa, että ollaan vielä entisellä luottoluokitustasolla, elikkä ei näytetä miinusta, vaan ollaan entisellään. Se taisi meidät pelastaa, että emme joutuneet siihen kurimukseen, että olisimme joutuneet maksamaan lisää valtionvelan korkoa jo ottamistamme veloista.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2018 vp

Tämä oli lähtötilanne, ja hallitusohjelmassa 4 miljardia leikattiin, tehtiin 4 miljardin leikkaukset, paljon uudistuksia. Sitä, toteutuvatko kaikki uudistukset, emme vielä tiedä, mutta kuitenkin esimerkiksi valtiontalouden rahoitusaseman paraneminen on valtavan iso asia, ja kaikkein suurin ehdottomasti, että työpaikkoja on tullut nyt se 120 000 lisää. Silloin kun Sipilän—Orpon hallitus aloitti, niin meillä oli työllisyysaste 67,7 prosenttia. Nyt se on jo yli 72 tällä hetkellä, elikkä se on yli 4 prosenttiyksikköä noussut ylöspäin. Jokainen prosenttiyksikkö, minkä työllisyysaste paranee, tarkoittaa noin 30 000:ta työpaikkaa, ja valtiontaloudessa — en tarkkaan muista — yli miljardin vaikuttaa kuitenkin julkisen talouden rahoitusasemaan se yksi prosenttiyksikkö, kun 30 000 ihmistä saa työtä. Yksi prosentti on noin 30 000 työpaikkaa. Sitähän se käytännössä on.

Tällä hetkellä kun katsotte Suomessa, missä tapahtuu, niin kaikkialla Suomessa tapahtuu. Se on se valtava muutos, mikä on tapahtunut. Olen ihmetellyt, minkä takia esimerkiksi metsien hakkuuta demarien puolelta on pyritty jarruttamaan, että ei saisi hakata tai asettaa joku keinotekoinen katto, vaikka meillä on Metsäntutkimuslaitoksen, nykyisen Luken, mukaan valtavat metsävarat. Edelleen meillä on noin miljoonan hehtaarin ensiharvennusrästit tekemättä, mikä tarkoittaisi noin 50 miljoonan motin hakkuukertymää. Se laiskanläksy on meillä vielä tekemättä, vaikka olemme kuitenkin hakkuita lisänneet. Elikkä metsiemme mahdollisuus tarjota lisää työtä on lähes rajattoman hyvä näin pienelle kansakunnalle. Mutta te vain siitä huolimatta haluatte asettaa rajoitteita. Sitä minun on mahdoton ymmärtää. Suomessa on kuitenkin yli satavuotiset metsäntutkimuksen perinteet. 1800-luvun lopulla tämä alkoi, ja nyt meillä on tarkat tilastot siitä. Joka vuodelta löytyy Metsäntutkimuslaitokselta, nykyiseltä Lukelta, ihan julkista tietoa, voitte etsiä vapaa-aikanne.

Mutta joka tapauksessa, kun katsoo tätä valtiontalouden ja julkisen talouden kehitystä, voi sanoa, että rakenteellisia uudistuksia on tehty, yli 300 normia on purettu. Se on liian vähän, minä myönnän sen avoimesti, mutta kaikkea ei kerkeä tähänkään aikaan tehdä. Lisää olisi pitänyt purkaa, ehdottomasti pitää purkaa, ja toinen on, että työmarkkinoiden jäykkyyttä pitää poistaa. Joustoja pitää työmarkkinoille saada lisää. [Eero Heinäluoma: Mitäs ne jäykkyydet on?] — Jäykkyyksiä meillä on edelleen. Kun vertaamme eurooppalaiseen työmarkkinapolitiikkaan, niin aivan varmasti meillä on jäykimmät työmarkkinat koko Euroopassa.

Mutta joka tapauksessa, arvoisa puhemies, kun katsotaan sitten tulevaisuuteen, mitä meidän tulisi tehdä? Meidän tulee tehdä sillä keinoin, että pieni yritystoiminta tässä maassa menestyy. Kaikki me sen tiedämme, että julkisen talouden puolella meillä ei ole varaa lisätä työpaikkoja kovinkaan paljoa. Se on hyvin vähän, mitä sinne voidaan lisätä. Mieluummin, jos saadaan niin, että yksityinen puoli ja yrityspuoli voivat hyvin, tuotannollinen toiminta voi hyvin ja suomalaiset tehtaات toimivat hyvin ja kauppa käy ja vientisatamissa on ruuhkaa, niin kuin muuten tällä hetkellä on. Ystävänikin pääsi töihin satamaan. Oli pitkään työttömänä, mutta nyt pääsi satamaan töihin, kun vientisatamissa todella tapahtuu. Rekat kulkevat ja niin edelleen.

Tämän takia puheet siitä, että me olisimme jotenkin epäonnistuneet, ja demarien antama kuva siitä, että kaikki menee päin prinkkalaa — nehan eivät pidä paikkaansa. Me viime vaalikauden jälkeen olimme komission tarkkailulistalla ja luottoluokittajien tarkkailulistalla. Kaikki me sen tiedämme. Jos me siinä pelissä olisimme hävinneet, me olisimme tänä päivänä kaulaa myöten vaikeuksissa, ihan varmasti.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2018 vp

Kilpailukyky sopimus, mikä silloin Sipilän johdolla neuvoteltiin viisaasti: Siitä lämmin kiitos työntekijöille ja työnantajajärjestöille, että he tekivät tämän sopimuksen. Se nosti meidän päämme pinnalle ja on parantanut meidän kustannuskilpailukykyämme lähes 10 prosenttia. Olimme pahimpia kilpailijamaita noin 10 prosenttia jäljessä, kun tämä hallitus aloitti. Nyt olemme saavuttaneet sen kustannuskilpailukykyyn.

Tämän takia, arvoisa rouva puhemies, lopuksi totean vielä sen, että se on totta, että kun konkurssipesää lähdetään hoitamaan — se on vähän niin kuin osakeyhtiö, joka menee nurin, ja sille määrätään pesähoitaja — niin ei sitä pesähoitajaa pidä mennä moittimaan siitä, että se poika poloinen on ottanut sellaisen homman vastaan, vaan kyllä hänelle on annettava työrauha. Toki osakeyhtiölaissa ja siinä lainsäädännössä se on turvattukin. Mutta kun julkista taloutta laitetaan kuntoon, niin pitää nyt sen verran kunnioittaa, että annetaan niille kunnia, jotka sitä työtä ovat tehneet, eikä niille, jotka ovat sen tulipalon sytyttäneet.

Minä olen maalla asuessani oppinut sen, että kyllä niitä oksan ottajia on, kun olisi kasken kaatajia. Tässä keskustelussa tämä on tullut aika rajusti esille. Jos me emme saa ihmisille tässä maassa töitä... Onneksi nyt on saatu 120 000 työpaikkaa, ja jos meillä maltti riittää tässä kansakunnassa korvien välissä ja Suomen eduskunnassa, sama kehitys voi jatkua, koska meillä on uusiutuvat luonnonvarat ja sellaiset tuotteet, joilla me voimme pärjätä. Mutta jos me lähdemme prosenttikikkailuun ja kaivelemme vanhoja menneitä asioita, joissa joku teki väärin tai minkä teki oikein... Tärkeintä on tämä hetki, että pistämme rattaat pyörimään, pidämme ne pyörimässä ja annamme ihmisille työtä lisää. Se on selvä asia, että jos me keskitymme vaikka valtion tukien jakamiseen erilaisin tavoin tuonne markkinoille niin, että sitä kautta saadaan jotakin hyvää aikaan, siitä ei seuraa mitään muuta kuin konkurssi. Tärkeintä on pitää se, että ihmiset ovat töissä, hankkivat itse eläketurvansa ja ostavat suomalaisia tuotteita kaupasta, vaikka sitä suomalaista leipää ja suomalaista maitoa. Silloin maanviljelijäkin siinä samassa pelissä elää.

18.43 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Haluan jatkaa tätä keskustelua ensin puolustamalla hallitusta tarkastusviraston moitteilta. Kun tarkastusvirasto esittää hallituksen finanssipolitiikasta sen moitteen, että kehyssääntöä sinänsä on noudatettu mutta on tehty kehyssääntöihin muutoksia, niin se muutos, joka hallituksessa on tehty ja jonka eduskunta on hyväksynyt, koskee Yleisradion rahoitusta. Tämä muutos tehtiin parlamentaarisen valmistelun pohjalta, ja sen lähtökohtana oli turvata Yleisradion riippumattomuus, aivan samalla tavalla kuin täällä on mainittu aiemmin tarkastusviraston riippumattomuus. On erittäin tärkeää, että eduskunnan alainen Yleisradio voi toimia riippumattomasti ja että sen rahoitus on turvattu, ja jotta tämä on mahdollista, eduskuntapuolueet yhteisessä valmistelussa päätyivät siihen, että Yleisradion rahoitus tulee pitää kehyksen ulkopuolella. Näin ei pääse syntymään tilannetta, että kulloinenkin hallitus ollessaan tyytymätön joihin ohjelmiin voisi Yleisradiolta ottaa rahaa ja antaa niitä ikään kuin johonkin muihin hyviin tarkoituksiin ja tällä tavalla toimia saman kehyksen puitteissa. Eli se, mistä tarkastusvirasto tässä moittii hallitusta, on juuri oikea ratkaisu, eli palata siihen tilanteeseen, joka aikaisempien kehyksien aikana on ollut voimassa, että Yleisradion menot eivät kuulu kehykseen, ja se on tärkeä riippumattomuustekijä. On mielestäni perusteltua, että eduskunta lausuu tästä erikseen, jotta tämä tulee tarkastusvirastolle selväksi. Tässä ei ole hallituksen toiminnassa moitteen sijaa.

Palaan tähän keskusteluun, joka on ollut tietysti virkistävää, ehkä historiankirjoituksen osalta jonkun verran rosoista, että metsäpolitiikan kohdalla ei kysymys ole siitä, että dema-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2018 vp

rit asettaisivat metsien käytölle rajoituksia. [Hannu Hoskonen: Niinhän teidän puheenjohtaja sanoi!] Ei ole kysymys siitä, että demarit asettaisivat metsien käytölle rajoituksia, vaan siitä, mitä Pariisin ilmastositopimus ja Euroopan unionin ratkaisut meille tarkoittavat. Jos edustaja Hoskonen haluaa paneutua asiaan, niin uskon, että ympäristöministeri Tiilikainen mielellään antaa tästä selvityksen — mielellään antaa tästä selvityksen, koska nämä ilmastotekijät ovat todellakin tulleet uutena tekijänä kaikkien maiden politiikkaan, jokaisen eurooppalaisen maan politiikkaan, myös Suomen. Meidän täytyy miettiä, mikä on kestävää politiikkaa, jotta elämä maapallolla jatkuu. Suomi ei tee sitä yksin. [Kari Kulmala: Ei todellakaan!] Suomi ei tee sitä yksin, mutta me emme voi myöskään sanoa, että me emme tee omaa osuuttamme. Tässä pitää olla viisas ja vastuullinen yhtä aikaa, ja se tarkoittaa sitä, että me olemme sitoutuneet siihen, että me huolehdimme näistä hiilinieluista. Ja niin kuin puheenjohtaja Rinne aivan oikein on sanonut: jos hiilinielut, jotka sitovat hiilidioksidipäästöjä, kasvihuonepäästöjä, kasvavat, me voimme hyvin lisätä hakkuita. Se on viisas ja vastuullinen linjaus, mutta se pakottaa katsomaan tätä hiilinielukysymyksen hoitamista. Jos sitä ei tehdä, niin me ajamme umpikujaan, kovalla vauhdilla betoniseinään, ja siinä ei käy hyvin suomalaisille, ei myöskään edustaja Hoskonen lapsille tai lastenlapsille. Sen takia tässä ei pidä luoda väärää vastakkainasettelua vaan hakea ratkaisuja, jotka yhtä aikaa turvaavat metsien kestävä kasvua, metsien järkevää talouskäyttöä ja samaan aikaan huolehtivat siitä, että meidän kasvihuonepäästömmme vähenevät ja meidän ympäristömme säästyy. Tämä on se iso rajoite, joka meillä nyt on ja jota me emme 20 vuotta sitten tienneet.

Kun tästä historiankirjoituksesta on niin paljon puhuttu ja täällä edustaja Heinonen — hän on tosin poistunut — viittasi myös näihin, että mikä on minkäkin osuutta, niin minusta on syytä nyt tässä yhteydessä vielä mainita Elinkeinoelämän tutkimuslaitoksen selvitys viime vuosien talouskasvusta. Hehän kävivät tätä eri komponenttien osalta lävitse ja päätyivät siihen, että karkeasti puolet tulee kansainvälisestä suhdannekehityksestä ja kansallisesta kysynnästä — karkeasti puolet. Seuraavaksi tärkein tekijä on työmarkkinaratkaisu: työmarkkinajärjestöjen ja palkansaajajärjestöjen yhteinen ratkaisu, joka on tuottanut noin neljäsosan tästä työllisyyskehityksestä. Ja sitten Etlä, Elinkeinoelämän tutkimuslaitos, antaa kyllä tunnustusta myös hallitukselle, mutta se on se neljäsosa näistä työpaikoista. Minusta olisi nyt kohtuullista, että emme syyllistä yhtään hallitusta 100 000 työttömästä — kun emme syyllistä edes Esko Ahon hallitusta puolesta miljoonasta työttömästä, [Toimi Kankaanniemen välihuuto] niin me emme myöskään syyllistä 100 000:sta — vaan näemme, että talouskehityksessä on objektiivisia tosiasioita, joista iso osa tapahtuu meistä riippumatta. Jos on hyvä talouskehitys, sitä pitää pyrkiä osaltaan hyödyntämään, käyttämään hyväksi ja varautumaan tulevaisuuteen poistamalla kestävyysvajetta. Jos on huono talouskehitys, silloin pitää olla sitä puskuria aikaisempien päätöksentekijöiden luomana, jota voidaan käyttää sen huonon vaiheen ylitse kulkemisessa. Tämä suhdanneajattelu on tuhansia vuosia vanhaa, ja sehän löytyy jo Raamatun ajan viisauksista: seitsemän lihavaa ja seitsemän laihaa vuotta. Se on tänäkin päivänä mestarillinen ohje. Silloin kun on ne lihavat vuodet, niin pitää laittaa siemeniä säästöön, jotta on siemenviljaa, kun tulevat ne laihat vuodet. Tämä tosiasia sopii edelleenkin budjettipolitiikkaan, ja sen perään tarkastusvirasto tässä omassa raportissaan myös kysyy, kun se huomauttaa, että kestävyysvajetta ei ole hyväksyttävällä tasolla ja että se ei ole olennaisesti muuttunut.

Ja kun näin on, niin meidän pitää pikkuhiljaa siirtyä siihen keskusteluun, että mitä seuraavaksi tehdään, ja silloin puhutaan niistä uudistuksista, jotka tukevat vahvaa työllisyysastetta, mahdollistavat uusien henkilöiden pääsyn työelämään ja huolehtivat myös synty-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2018 vp

vyödestä — huolehtivat myös syntyvyydestä, koska osa kestävyysvajeen heikkenemisestä johtuu siitä, että meidän syntyvyysluvut ovat todellakin romahtaneet, ja siinä on meillä aikamoinen haaste. Tuore Helsingin Sanomat kertoo tästä minusta erittäin tärkeän tiedon, joka on se, että iso osa tästä syntyvyysongelmasta johtuu tämän päivän työelämästä. Se ei ole, niin kuin edustaja Hoskonen täällä sanoo, se, että on jäykkyyksiä, [Hannu Hoskosen välihuuto] vaan se johtuu turvattomuudesta, pätkätyöstä, osa-aikaisuudesta, kaikista niistä joustoista, joihin työntekijät on pakotettu ja joiden tuloksena tulee tunne, ettei uskalla tehdä maailmaan uusia jälkeläisiä. Eli me tarvitsemme sellaisia työelämäuudistuksia, jotka huolehtivat turvallisuudesta. Me tarvitsemme perhevapaaudistuksen, jossa lapsiperheet voivat luottaa siihen, että heillä on mahdollisuus huolehtia lapsistaan ja olla myös työelämästä poissa, kun se hetki on. Tällaista joustavuutta, edustaja Hoskonen, me tarvitsemme.

18.50 Pia Viitanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Tässä oli jo erittäin hyvä, eteenpäin katsova puheenvuoro, koska tämä, mitä edustaja Heinäluoma tuossa äsken puhui, on tietenkin sitä keskustelua, mitä tässä olisi ehkä syytä ollut painottaa vielä enemmän, koska me olemme nimenomaisesti siinä tilanteessa, missä itsekkin aloitin tämän osuuteni, että huoli on aika suuri tulevaisuutta ajatellen, koska kestävyysvajetavoitteessa ei olla onnistuttu. Päinvastoin tämä hallitus jättää perinnöksi yhtä ison kestävyysvajeen kuin oli sen aloittaessa. Me tiedämme, että talouskaan ei kasva ikuisesti, vaan huolestuttavat merkit hiipumisesta ovat olemassa, jolloin tulemme siihen johtopäätökseen, että seuraavalla hallituksella on edelleenkin tiukkaa, ja silloinkin pitäisi pystyä tekemään oikeudenmukaisia arvovalintoja. Kun tällä kaudella on nyt tapahtunut niin, että niitä arvovalintoja ei olla tehty edes nousevassa vaiheessa — silloin, kun kasvua on ollut muun muassa talouden myötätuulen myötä — niin kasvu ei ole kuulunut kaikille, ja tätä kautta ollaan pahennettu sitten taas toisaalta eriarvoisuutta, tuloeroja kasvatettu. Osaltaan se tulee maksamaan tietenkin kalliin hinnan jatkossa, koska ihmiset syrjäytyvät ja nuoret syrjäytyvät. Siitä tulee kallis lasku niin sanotusti.

Tämä kokonaisuus minua on kovasti huolestuttanut, ja siksi on tärkeää, että tulevina vuosina voimme tehdä niitä tärkeitä rakenneuudistuksia, voimme uudistaa perhevapaita, voimme uudistaa koulutusta, maksuton toinen aste, kaikki nämä. Ne ovat hyvin tärkeitä, jotta voisimme sitten osaamisen ja työn poluilla sekä tietyllä kestäväällä, eriarvoisuutta torjuvalla linjalla jatkaa. Mutta se haaste on entistä vaikeampi, mitä enemmän tässäkin tilanteessa olemme tehneet arvovalintoja, joissa rahaa on taas ehkä mennyt turhan paljon hyväosaisten suosimiseen veronkevennyksillä. Tämä on se iso huoli ja iso kuva, mitä olen tässä itse paljon mietiskellyt.

Edustaja Heinonen jo poistui, mutta oli hyvä asia, että hän tässä myönsi nyt kuitenkin sen, että lapsiperheiden verotusta kiristetään poistamalla lapsivähennys, se on tosiasia. Se on yksi arvovalinta. Hän ihan oikein sinänsä sanoi, että hyvä, että ihmisille tulee työtä, mutta samalla hän sitten unohti sen, että kaikille ihmisille tämäkään ei riitä ratkaisuksi. Meillä on iso joukko eläkkeensaajia, jotka eivät voi tästä hyvästä asiasta hyötyä, että talous kasvaa, työpaikkoja syntyy. Heidän inhimillisestä toimeentulostaan tulee huolehtia — sotaveteraanit, kaikki nämä ihmiset ja heikompiosaiset kaiken kaikkiaan. Mikä vastaus heille tämä on? Ei mikään. Se vastaus on, että etuuksia on leikattu. Etuuksia on leikattu ja samaan aikaan puhutaan jossain viikonloppupuheessa, että pitäisi tehdä jotakin ja köyhyyttä torjua, ja kuitenkin ei ole ollut siihen tällä hallituksella mahdollisuuksia.

Mitä tulee esimerkiksi eläkkeensaajiin, niin kyllä aika paljon Tampereella Tammelantorilla kuulee keskusteluja juuri siitä, että asumisen hinta kallistuu, hallituksen indeksijääd-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2018 vp

tykset koettavat kukkaroa, [Puhemies koputtaa] lääkkeit kallistuvat, diabeteslääkkeet ja kaikki tämä, ja se on se iso [Puhemies: Aika!] osa taloudesta, mikä pitäisi pystyä hoitamaan oikeudenmukaisemmin.

18.53 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa rouva puhemies! Otetaan nyt ihan rauhallisesti. Vuosina 1991 ja 2015 oli hyvin samanlaiset tilanteet — vaikka tiettyjä isoja eroja on — siinä mielessä, että 91, kun Ahon hallitus aloitti, maa oli ajautunut edellisen kauden ja vähän pidemmänkin kauden politiikan johdosta erittäin syvään kriisiin. Oltiin todella vaarallisessa tilanteessa. Samalla lailla oltiin 2015, eli edelliset sinipunahallitukset olivat tehneet selaista politiikkaa, joka oli johtanut lähes katastrofaaliseen tilanteeseen koko kansakunnan, julkisen talouden ja myös yksityisen talouden. Siinä yhteydessä, silloin vuonna 91 kauden alkaessa, tehtiin kaikki verouudistukset. Kaikki veromuodot käytiin läpi ja uudistettiin arvonnäkövero, kiinteistövero, tulovero ja pääoma- ja yhteisövero.

Pääoma- ja yhteisöverossa tehtiin laaja uudistus, jossa yhtenäistettiin ja tiivistettiin veropohja, ja sitten pantiin pääoma- ja yhteisöveroprosentti samalle tasolle. Sitten ne myöhemmin eriytettiin. En tiedä, oliko se viisasta tehdä vai ei, mutta näin on sitten tapahtunut. Ja sillä, että näin tehtiin yhteisöveron osalta, lähti Nokia valtavaan nousuun, lähti metsäteollisuus valtavaan nousuun ja pienyritystoiminta nousi. Meillä tapahtui siis valtava muutos nopeasti vuosista 93—94 lähtien, kun tuo verouudistus oli päässyt kunnolla vauhtiin ja vaikuttamaan, ja siitä päästiin eteenpäin. Valitettavasti sitten Lipposen ensimmäinen hallitus leikkasi perusturvaa kaikilta osin todella rajusti, ja se aiheutti semmoisia köyhyysloukkuja, jotka vieläkin ovat meillä ongelmina monilla, ja myös jätti hoitamatta nämä ylivelkaantuneet, jotka olisi pitänyt hoitaa silloin.

No, tässä tilanteessa oltiin nyt. Vielä totean, että varallisuusveron osalta vuoden 2006 vaiheilla olisi pitänyt korjata sen varallisuusverojärjestelmän ongelmat eikä poistaa sitä. Samoin olisi nyt tässä yrittäjävähennyksen osalta ollut tietysti viisasta, että olisi tehty se toisella tavalla, mutta se nyt meni niin kuin meni, ja meidän silloiset ministerimme antautuivat siihen malliin, mikä silloin valittiin. Se ilman muuta edellyttäisi korjausta tietyiltä osin. Se suosii hyvätuloisia yrittäjiä vähän turhaankin. Mutta sitä minä ihmettelen, että sosiaalidemokraatit ovat yrittäjävähennystä vastaan noin kategorisesti. [Timo Heinonen: Suklaatahan ne vaan antaa yrittäjille!] — Puhemies, menen pönttöön. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Arvoisa puhemies! Kun sosiaalidemokraatit kuitenkin edellisellä vaalikaudella olivat valtiovarainministeri Urpilaisen ajamana valmiit yhteisöveron alentamiseen sen 4,5 prosenttiyksikköä ja se hyödytti osakeyhtiöitä, niin miksi ihmeessä te vastustatte, että näille yrittäjille, jotka eivät ole osakeyhtiömuotoisia, voitaisiin antaa vastaavaa, oikeudenmukaista, yrittäjävähennyksen kautta tulevaa hyötyä? Miksi ihmeessä? Tätä vastausta ei ole teiltä kuulunut eikä taida tulla nytkään. Mutta toki myönnän, että tässä yrittäjävähennyksessä on tämä ongelma, että se euromääräisesti suosii hyvätuloisia ja pienyrittäjiä saavat sitä vähemmän. Perussuomalaiset ajavat pienyrittäjille — näille, jotka saavat heikommin tästä hyötyä — nyt laajaa yrittäjäpakettia, jossa heidän asemaansa monella muulla tavalla parannettaisiin. Se ei kuulu nyt tähän tilanteeseen. Mutta yhteisöveroprosentin alentaminen osaltaan vaikutti kenties esimerkiksi Äänekosken suurinvestointiin ja muutamaa muuhun. Tiedä häntä sitten, olisivatko ne toteutuneet ilman sitä vai eivätkö, mutta veromenetykset tietysti olivat jonkinmoiset.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2018 vp

Arvoisa puhemies! Tämän hetken tilanteeseen. Kilpailukyksopimus oli merkittävä tämän käänteen aikaansaamiseksi, ja maailmantalouden kasvu veti sitten Suomen mukaan. Ja sitä ei tapahtunut viime kaudella, vaan te makasitte tässä tilanteessa niin, että ette tehneet sitä, mitä olisi pitänyt tehdä, ja näin sitten työttömyys kasvoi, velka kasvoi, kunnat velkaantuivat ja kaikki meni aika lailla heikosti. Nyt on saatu selkeä muutos aikaan. [Pia Viitasen välihuuto]

Eteenpäin katsoen tähän työmarkkinapolitiikkaan otan sen verran kantaa, että henkilökohtaisesti olen sitä mieltä, että yleissitovuus tulee säilyttää ja pitäisi palata sopimusyhteiskuntaan eli tehdä sopimuksia. Mutta työnantajapuoli on nyt sitten luopunut kokonaisratkaisusopimuksista, ja ne ovat tässä sitten siinä mallissa, että avainryhmät pystyvät ajamaan etujaan ja heikommat jäävät heikommalle asemalle. Sitten lisäksi vielä käy niin, että eläkeläiset, lapsiperheet ja muut vastaavat jäävät nuolemaan näppejään. Niin oli jo viime kaudella, ja se on nytkin suuri ongelma. Meidän pitää tässä yhteiskunnassa nähdä se, että meillä on äärimmäisen vakava köyhyysongelma Suomessa, ja siihen pitää kiinnittää huomiota. Seuraavan hallituksen tehtävä on sosiaaliturvauudistuksen tekeminen sillä tavalla, että köyhyys ei ole kasvava vaan päinvastoin se saadaan mahdollisimman pian pois tästä maasta. Se ei kuulu sivistisyhteiskuntaan.

Mutta tältä pohjalta jos lähdetään etenemään, niin nyt on parempi pohja kuin oli tämän vaalikauden alkaessa edellisen hallituksen jäljiltä, jolloin työttömyys, velkaantuminen ja kilpailukyyn heikkous olivat meidän syviä ongelmia. Nyt ne eivät enää ole, nyt on mahdollisuuksia parempaan. Nyt tarvitaan oikeudenmukaisuutta. Mutta sellainen talouspopulistinen huutokauppa, mitä nyt on ollut, on kyllä kohtuutonta. Te olette luvanneet kaikki indeksit, te olette luvanneet valtavia rahoja koulutukseen, kehitysyhteistyöhön, [Puhemies koputtaa] sosiaaliturvaan, poliisille, kulttuurille, eläkeläisille ja niin edelleen. [Eero Heinäluoma: Eläkeläisille vähän lisää!] Ne ovat valtavia summia, mitä te olette luvanneet. Ja sen lisäksi vielä veronkevennyksiä. [Puhemies koputtaa] Millä te nämä rahoitatte, [Puhemies koputtaa] kun velkaa ette halua ottaa? [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Jatketaanpa vähän. Tässä on vain muutama pyydetty puheenvuoro, ja sattuvat vielä olemaan eri ryhmistä.

19.01 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Tässä Valtiontalouden tarkastusviraston erilliskertomuksessa tosiaan todetaan, että kestävyysvaje on maailmantalouden kasvusta huolimatta edelleen 3 prosentin luokkaa, ja valtiovarainministeriön viime kuussa julkistamien omien laskelmien mukaan kestävyysvaje kasvaa todennäköisesti lähivuosina 4 prosenttiin maailmantalouden kasvun hyytyessä. Suunta on kyllä tältä osin erittäin huolestuttava, se on pakko todeta. Vaalikauden aikana valtiontalouden velkaantuminen on hidastunut merkittävästi mutta ei kuitenkaan kokonaan pysähtynyt, varsinkin jos otetaan huomioon viime vuoden budjettiin liittyvät kertaluontoiset tulot.

Hallitus on tehnyt tällä vaalikaudella ja varsinkin sen alkupuoliskolla hyviäkin ja oikeitakin toimenpiteitä, ja niihin lukeutuvat muun muassa yleinen tuloveron kevennys. Valitettavasti erityisesti lapsiperheiden osalta on menty väärään suuntaan. Lapsiperheiden tuloverotus on jopa kiristynyt hallituksen lakkautettua tuloverotuksen lapsivähennyksen, ja tämä päätöshän tarkoitti pieni- ja keskituloisille lapsiperheille jopa 400 euron vuosittaisia nettotulojen menetyksiä. Tämä on kyllä hyvin vakava tahra hallituksen verokilvessä, ja li-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2018 vp

säksi se on omiaan heikentämään syntyvyyttä, jonka laskuun täällä edellä aivan oikeutusti viitattiin.

Arvoisa puhemies! Kestävyysvajetta paikatakseen hallitus otti hallitusohjelmassaan erittäin suureksi, merkittäväksi tavoitteekseen 3 miljardin euron säästöt sosiaali- ja terveydenhuollon menoista. Ja alkuperäinen hallitusohjelmaan kirjattu tavoite oli huolehtia perusterveydenhuollon palveluintegraatiosta, sen jälkeen varmistaa palveluiden rahoitus ja vasta viimeisessä vaiheessa lisätä valinnanvapautta yksityiskohtaisten kokeilujen jälkeen. Ajatus oli hyvä ja kannatettava, mutta valitettavasti todellisuus on osoittautunut aivan toiseksi. Kuten edustaja Kankaanniemi tässä edellä totesi, niin marraskuisena yönä vuonna 2015 runnottiin muutaman hallituksen keskeisen ministerin läsnä ollessa kasaan surullinen lehmänkauppa, jonka sisältöä on jouduttu rustaamaan moneen otteeseen lähes koko vaalikauden ajan. Valmistaa ei ole tullut eikä oikeastaan taida tulla. Onhan eduskunnalla enää hieman yli kaksi kuukautta istuntokautta jäljellä.

Tämä 3 miljardin euron säästötavoitekin on enää pelkkä muisto, ja nähtäväksi oikeastaan jää, minkälaiset kustannukset tästä tulevat jatkossa syntymään. [Puhemies koputtaa] Tässä Valtiontalouden tarkastusviraston erilliskertomuksessakin [Puhemies koputtaa] todetaan, että erityisesti valinnanvapausmalliin sisältyy pysyväisluonteisia kokonaiskustannuksiin liittyviä riskejä.

19.04 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Joku talousviisas sanoi aikoinaan, että kun ymmärtää historiaa, ymmärtää myös tulevaisuutta, ja nyt tässä keskustelussa on noussut esille opposition taholta, että Esko Ahon hallitus otti velkaa. Jos muisti katkeaa siihen eikä muisteta syitä, miksi siihen mentiin, niin olen hieman pahoillani talousosaamisen tasosta. Ei kannata sen jälkeen taloustieteilijöiden sakkiiin liittyä. Ainakin kannattaa pysyä niistä porukoista mahdollisimman kaukana. [Toimi Kankaanniemi: Viisasta puhetta!]

Muistatte vallan hyvin, että silloin, kun Erkki Liikanen oli valtiovarainministerinä ja Holkeri oli pääministerinä, Erkki Liikanen lähti 1.3.90 Brysseliin EU-suurlähettilääksi muistamani mukaan, ja sitten hänen tilalleen tuli Matti Louekoski. Muistan Matti Louekosken sanat, kun häneltä joskus kysyttiin jälkikäteen jossakin tv-ohjelmassa, että olisitteko lähtenyt mukaan siihen hallitukseen, jos olisitte tiennyt, missä kunnossa valtiontalous oli. Hän oli pitkään hiljaa ja vastasi: ”En olisi lähtenyt.”

Muistan sen valtiovarainministeri Iiro Viinasen tuskaisen ilmeen Helsingin lentoasemalla, kun hän lähti Kaukoitään hakemaan rahaa, jotta Suomen valtio pystyisi maksamaan palkat ja eläkkeet, kun rahat oli täysin loppu. Olimme aivan täysin totaalisen kuilun partaalla. Olimme joutumassa Kansainvälisen valuuttarahaston huomaan koko valtio. Ja te täällä viisastelette, että Esko Aho otti velkaa. Olisiko pitänyt jättää ottamatta ja jättää eläkkeet maksamatta, palkat maksamatta, [Kari Kulmala: Niin kuin Venäjällä!] poliisien palkat maksamatta ja opettajien palkat maksamatta tai kenen tahansa palkat maksamatta? [Eero Heinäluoma: Missähän vaiheessa päästään tälle vuosituhannelle?] — Minä tulen nyt sinne. — Arvoisa puhemies, ajattelin vain opastaa opposition talousviisaita, että jos te tällaisella talousopilla lähdette talousviisaiden tietokilpailuihin, niin kannattaa pysyä ainakin yleisön takarivissä, eturiviinkään ei kannata mennä.

Toinen juttu sitten on tämä, mitä tuli tämän vaalikauden alkuun. Tämänkin vaalikauden alussa me olimme tilanteessa, että oli pakko tehdä tiettyjä päätöksiä. Ei ollut enää vaihto-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2018 vp

ehtoja. Kuten sanoin, olimme luottoluokittajien tarkkailun alla, EU-komission tarkkailun alla, ja kansantalous syöksyi alaspäin koko ajan. Olimme myötämässä koko porukka.

Muistan aina kansanedustaja Outi Ojalan kommentin. Tässä talossa hän aikoinaan oli ansioitunut edustaja, istuimme samaan aikaan muun muassa perustuslakivaliokunnassa, ja hänhän sanoi aina, että köyhän paras ystävä on aina vahva julkinen talous — eli tarkoitti valtion ja kuntien taloutta — ja silloin köyhälläkin menee hyvin. Tätä meidän on ollut pakko korjata. Jos siitä meitä moititaan, niin moitteen saa esittää, mutta kannatan kuitenkin sitä, että pysytte tosiasioissa.

Ja kolmas asia, metsäasioista:

Puheenjohtaja, kansanedustaja Antti Rinne esitti tässä joulun alla, että 72,8 miljoonaa mottia hakkuita on ehdoton yläraja. En muista tarkkaa päivämäärää, mutta se Savon Sanomat -lehti on minulla tuolla työhuoneessani hyllyssä ja säilytän sen aarteena. Olin silloin käymässä Iisalmessa, ja kun avasin Iisalmen Sanomat, siinä oli Antti Rinteen juuri edellisenä päivänä Kuopiossa, Finnpulpin synnyinsijoilla esitetty kommentti.

Luonnonvarakeskuksen tutkijat ja koko metsäntutkimuksen pitkä historia todistavat kiistatta, että me pystymme hakkaamaan jo nyt tällä vuosikymmenellä 85 miljoonaa mottia ihan varmasti. Plus ne hakkuurästit päälle vielä, joita meillä on syntynyt aika paljon. Sitteen ensi vuosikymmenellä, kun menemme 2020-luvun yli, 2025:een mennessä pystymme hakkaamaan 95 miljoonaa mottia joka vuosi. Ja meillä on kertynyt vuosikymmenten aikana sellaisia hakkuusästöjä, että vaikka ylittäisimme sen vuotuisen kestäväen hakkuumäärän, siitäkään ei tulisi mitään metsätaloudellista eikä metsänkehityksellistä ongelmaa, koska kehitysluokajakaus meillä on nyt Suomen metsissä sellainen, että se kestää nämä hakkuut.

Että nyt, kun te olette joutuneet, arvoisat opposition edustajat, selittämään puheenjohtajanne kannanottoja, ymmärrän sen tuskan, ymmärrän, että sydämeen sattuu joka hetki ja varmaan harmittaa yöunessakin. [Pia Viitasen välihuuto — Eero Heinäluoman välihuuto] Mutta juttu on näin, että kun te sanotte, että menee hiilinielu nurin, ei mene mikään hiilinielu nurin, koska se on kiistaton tosiasia, että kun teemme harvennushakkuut ja taimikonhoidot ajallaan, niin hiilinielu kasvaa ja puuvarasto kasvaa, eli siinä teemme parasta ilmastopolitiikkaa, ja sitten kun teemme harvennushakkuut ajallaan, tulevaisuudessa pystymme rakentamaan puutaloja yhä enemmän.

Maaseudullahan se jo osataan — meidän maaseudun taloista 95 prosenttia on puutaloja — ja nythän kohtapuoliin toivon mukaan tämä villitys leviää myös tänne suurempiin kaupunkeihin, että ruvetaan tännekin tekemään puutaloja, koska se on paras ympäristöteko, mitä te koskaan voitte tehdä, että jos betonitalo puretaan, rakennetaan tilalle puutalo. Se on varmasti paras ympäristöteko, mitä olla voi. Se puu säilyy siinä talossa parhaimmillaan sata vuotta eikä ole ollenkaan ilmaston kannalta huono juttu ja on asukkaan kannalta paras vaihtoehto. Kokemuksesta sen tiedän.

Tämän takia, arvoisa puhemies, sanoisin kuitenkin, että tässä keskustelussa kun lähdetään esittämään esimerkiksi Esko Ahon hallituksesta tuollaisia päättömiä väitteitä, eihän siinä rehellinen mies voi hiljaa olla ja kuunnella sitä, mitä siellä sanotaan, että Esko Aho otti velkaa. Pakkohan se oli ottaa, vai olisiko konkurssi pitänyt tehdä ja silloisen Kansainvälisen valuuttarahaston antaa tulla Suomeen määräämään, mitä täällä tehdään? Jos ette puhettani usko, käykääpä kysymässä Kreikassa — minulla on siellä muutamia tuttavuuksia — mitä tehdään sellaisessa valtiossa, jossa kansantalous romahtaa. Siellä leikattiin eläkkeistä kerralla puolet pois — 50 prosenttia suurin piirtein lähti eläkkeistä kertalaakista pois. Tämä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2018 vp

tarkoittaa sitä, että kun te tuota vastuutonta populismia viljelette, niin toivoisin, että siinä olisi edes jonkun verran totuuden siementä, ja jos te talousviisaiden riviin asetutte, niin alkää nyt ainakaan sinne eturiviin menkö vaan menkää sinne takariviin, ja mieluumminkin jos olisitte vähän pienemmällä äänellä, ehkä se olisi uskottavuuden kannalta sitä parasta osaamista sillä hetkellä.

19.10 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! En aio jatkaa tätä historiakeskustelua, koska näitä arkeologisia lausuntoja, joita täällä käytetään ihan hienolla tavalla, nyt näyttää riittävän. Totean kuitenkin sen, että mitä historiaan tulee, niin jos talouspolitiikan ratkaisut esitetään hallituksen veroratkaisuina eikä niissä ole valuuttakurssiratkaisuja ollenkaan, niin kovin jää vaillinainen kuva talouden kokonaiskuvasta, sekä tästä päivästä että meneistä vuosikymmenistä. Jos ei puhuta ecuratkaisuista, ei puhuta devalvaatiosta, ei puhuta Suomen markan kellumaan laittamisesta, niin eihän siitä nyt todellista historiankirjoitusta tule. Mutta en mene siihen sen pidempään, koska sitä vartenhan me emme tässä täällä tänään ole, vaan, arvoisa puhemies, jos oikein katson, niin tässä on tarkastusviraston kertomus tämän hallituksen, tämän Sipilän hallituksen, finanssipolitiikan linjasta. Täällä ei ole varsinaisesti arvioinnin kohteena kokoomuslaisen Jyrki Kataisen tai kokoomuslaisen Alexander Stubbin, ei myöskään Matti Vanhasen kakkoshallituksen finanssipolitiikan linja, ei edes Matti Vanhasen ensimmäisen hallituksen tekokset eikä heidän finanssipolitiikan linjansa eikä Paavo Lipposen eikä Esko Ahon hallituksen finanssipolitiikan linja eikä käsittääkseni myöskään Harri Holkerin hallituksen finanssipolitiikan linja, vaan nyt keskustelun kohteena pitäisi olla Sipilän hallituksen finanssipolitiikan linja. [Timo Heinonen: Ja se on toiminut!]

Palaan tähän kysymykseen siitä, mitä tehdään tulevaisuuden osalta. Pitäisi pikkuhiljaa löytyä ratkaisuja tähän asiaan. Metsäpolitiikka on aivan relevantti keskustelunaihe tässä yhteydessä. [Timo Heinonen: Kuullaanko nyt demarien linja?] Metsä on meidän erittäin tärkeä raaka-ainevara, joka on ollut meidän hyvinvoinnin keskeinen tekijä. Ja kun täällä näköjään saa antaa ohjeita siitä, millaisessa talossa pitää asua, niin rohkenen nyt kertoa, että asun omakotitalossa, joka on puutalo [Toimi Kankaanniemi: Onko leivinuuni?] — ja siellä on leivinuuni, kyllä — ja siellä on maalämpö. Uskon, että on hienoa, että suomalaiset osaavat käyttää puuta järkevällä tavalla kestävien ratkaisujen hyväksi. Se on aivan ilman muuta loistava periaate myös ilmastonmuutoksen oloissa.

Minun mielestäni tässä tultiin aika lähelle, ja ihmettelen sitä kyllä tässä vaiheessa vielä, että — jos minä nyt oikein kuulin — minusta näytti, että edustaja Hoskonen ja edustaja Rinne ovat lähes samalla kartalla, kun edustaja Hoskonen puolustaa puun käyttöä ja edustaja Rinne sanoo, että kyllä, hakkuita voidaan kasvattaa, kunhan se tapahtuu niin, että hiilinieluista huolehditaan. [Timo Heinonen: Mitä sanoi Marin?] Oletankin, että edustaja Hoskonen aikoo vielä, kun hän on pyytänyt uudelleen puheenvuoron, kertoa, että hän ymmärtää, että hiilinielujen määrän pitää Suomessa kasvaa. Hänen hyvästä puheenvuorostaan puun käytön puolesta nimittäin puuttui tämä pieni asia hiilinieluista, joka on se asia, joka meidän on uutena vain otettava todesta, jotta voidaan tehdä seuraavalla vaalikaudella kestävä poliitiikka ja jotta myös voidaan finanssipolitiikan kestävästä linjasta huolehtia.

Tiedän, että näissä asioissa erittäin vahva asiantuntija, meidän varapuhemiehemme Pekkarinen, myös voi tässä asiassa antaa erinomaisia katsauksia siitä, [Timo Heinonen: Kuka menee puhemieheksi?] miten tehdään kestävä metsäpolitiikka, joka toteuttaa meidän tekemämme Pariisin sopimuksen ja Euroopan unionin sitoumukset samanaikaisesti, kun se

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2018 vp

mahdollistaa metsien järkevän käytön ja myös lisähakkuut. Uskon, että tämä yhtälö... Ettenkö sanoisi, että tämä on siis edustaja Hoskosen, edustaja Rinteen ja puhemies Pekkari-sen linjan mukainen kompromissi.

Mutta sitten tulen vielä näihin työelämän joustavuustekijöihin, joita täällä ei ikävä kyllä käsitelty. Jos me haluamme tähän syntyvyyteen vaikuttaa, niin meidän täytyy tehdä tämä perhevapaauudistus. Se on vain nyt sillä tavalla, että täytyy katsoa näitä nuorten sukupolvien, 20—30-vuotiaiden, tarpeita. Jotta työelämässä on turvallista ja jotta voi ajatella, että selviää uusien suomalaisten aiheuttamista vastuista, niin pitää voida luottaa siihen, että työelämässä saa oikeudenmukaisen kohtelun ja saa myös ne vapaat, jotka lastenhoidon kannalta ovat tarpeellisia.

Toivoisin, että tähän uudistuslistaan voitaisiin käyttää hivenen osa aikaa ja nyt jättää tämä historiankirjoitus ja puhua siitä, mikä täällä on otsikko, finanssipolitiikan linja, kestävyysvajeeseen vastaaminen suhteessa seuraavaan vaalikauteen, joka on kovin lähellä.

Ja sitten tullaan myös koulutuksen merkitykseen ja oppimiseen, ainoaan mahdollisuuteen suomalaisen hyvinvoinnin takeena. Se kyllä edellyttää sitä, että me tästä nuoresta ikäpolvesta pidämme huolta ja olemme valmiita laventamaan oppivelvollisuutta sieltä 16-vuotiaasta eteenpäin, niin että meille ei synny tuhansia ja tuhansia uusia nuoria, jotka jäävät ammattitaidon ulkopuolelle ja jotka syrjäytyvät ja jotka ovat kärsimässä tästä ja sitten lisäksi eivät löydä paikkaansa työelämässä.

Tässä on pari esimerkkiä niistä asioista, joita meidän kannattaisi täällä miettiä ennen kuin vaalikausi on päättynyt.

Lopuksi lupaan — siltä varalta, että keskustelu jatkuu hyvin pitkään — että tutustun kyllä istunnon kaikkiin tämän jälkeisiin hyviin puheenvuoroihin pöytäkirjan kautta ja tarkastusvaliokunta ottaa ne huomioon, kun tekee finanssipolitiikan raportista mietintöä [Pia Viitanen: Ja tekee arkeologista kaivausta!] ja siihen liittyviä ehdotuksia eduskunnan suuralle salille.

19.16 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Seurasin tätä istuntoa työhuoneestani. Olin pyytänyt, että edustaja Viitanen pysyisi edes kolmannen kerran totuudessa, että ei laittaisi väärä sanoja toisen suuhun, mutta hän ei siinä pysynyt. Hänen tarvitsi kolmannen kerran laittaa toisen edustajan suuhun väärä sanoja, joita tämä ei ole täällä salissa sanonut, ja halusin sen takia tulla ne vielä tänne korjaamaan.

Itse olen todennut täällä, että ansiotulojen verotus ei suomalaisilla kiristy. Otin vielä matkaani Veronmaksajien tiedotteen, jossa todetaan näin: ”Ansiotulojen verotus kevenee 130 miljoonalla eurolla, kun perusvähennystä, työtulovähennystä sekä eläketulovähennystä korotetaan.” Lisäksi ansiotulojen verotukseen tehdään ansiotason nousua vastaavat indeksitarkistukset, jottei keskimääräinen ansiotason nousu nosta tuloveroprosenttia. Palkansaajan maksutaakka verotuloluonteisista sosiaaliturvamaksuista pysyy jotakuinkin ennallaan, kun palkansaajan työeläkevakuutusmaksut nousevat 0,4 prosenttiyksikköä ja työtömyysvakuutusmaksu alenee vastaavasti 0,4 prosenttiyksikköä. Kunnallisveroprosentin nosto kiristää tuloverotusta 46 kunnassa. Se päätös on tehty kunnissa. Ja viidessä kunnassa veroprosenttia kevennetään. Sekin päätös on tehty kunnissa. Linaus jatkuu: ”Kokonaisuudessaan palkan verotus pysyy suunnilleen edellisvuoden tasolla. Pienituloisilla veroprosentti hieman kevenee. Myös eläkkeensaajien veroprosentit pysyvät suunnilleen ennallaan vuonna 2019 ottaen huomioon työeläkkeiden indeksikorotukset.” Tähän olen viitannut, tästä olen puhunut. Ja pyydän, edustaja Viitanen, ettette enää neljättä kertaa puhu täällä sa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2018 vp

lissa muunneltua totuutta, laita toisen edustajan suuhun sellaisia sanoja, joita hän ei ole puhunut. Minä olen puhunut työn verotuksesta. Työn verotus ei kiristytäkään tänä vuonna kenelläkään suomalaisella. Olkaa, edustaja Viitanen, rehellinen tässä salissa.

19.18 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! Oli kyllä ihan miellyttävää kuunnella edustaja Heinosen puheenvuoro. [Timo Heinonen: Voitte pyytää anteeksi!] Yritin kuunnella, ja ehkä sieltä sitten ainakin yritettiin sanoa, että lapsivähennys poistui tälle vuodelle, koska sitä olen koko ajan sanonut, että näin käy, ja sitä en ole hirveästi kuullut Heinosen sanovan, mutta ehkä hän äsken sitten jollain tavalla ainakin haki myös tätä asiaa tuossa puheenvuorossaan sanoakseen sen ääneen.

Puhemies! Alun perin pyysin tämän puheenvuoron siinä vaiheessa, kun huomasin, että ehkä sitten toden totta on käynyt niin, että edustaja Kankaanniemi on jälleen tullut ministeri ja hän on siirtynyt hallitukseen ehkäpä vaikka kansliaministeriksi, koska taas tulivat nämä arkeologiset katsaukset menneisiin nimenomaan siitä kulmasta, mitä kaikkea pahaa sosiaalidemokratia tässä maailmassa on saanut aikaiseksi. Mutta toinen vaihtoehto, puhemies, mikäli hän ei olisi siirtynyt kansliaministeriksi, voi olla tietenkin se, että hän puhuu näin siksi, että hän yksinkertaisesti juuri tällä hallituskaudella, mitä tämä raportti koskee, on toiminut hallituspuoleen jäsenenä ja tehnyt nämä kaikki leikkaukset ja tätä eriarvoistavaa politiikkaa. Ehkä hänellä on huono omatunto siitä. [Toimi Kankaanniemi: Ei ollenkaan!] Tämä voisi olla se yksi selitys: hänellä on kerta kaikkiaan huono omatunto siitä, että on tullut leikattua eläkeindeksejä, perusturvaa, kaikkea tätä. Ehkä nämä puheet sitten kaiken kaikkiaan juontavat tästä juurensa.

Mutta mitä tulee sitten nimenomaisesti tähän käsiteltävään asiaan eli Sipilän hallituksen talouslinjaan ja VTV:n raporttiin siitä, niin siinä äsken, jälleen kerran, edustaja Heinäluoma katsoi aivan oikeaan asiaan eli siihen, että meidän pitää pystyä tekemään tulevaisuutta ajatellen rakenteellisia uudistuksia, mitkä tältä hallitukselta jäivät tekemättä. Perhevapaa-uudistusta ei kuulunut, ei tullut esimerkiksi oppivelvollisuuden laajentamista, sitä kautta nuorten syrjäytymisen ehkäisyä ja oppimisen polun turvallistamista, ei tullut mitään näitä täysin välttämättömiä uudistuksia. Sen sijaan se yksi, mitä vielä yritetään, on aika surkeassa mallissa noin teorialtaan, koska käytännössähän se johtaa siihen, että päinvastoin kuin sen ehkä ajateltiin pienentävän kestävyysvajetta tulevaisuudessa, se voi suurentaa sitä. Että tässä on aika mahdoton yhtälö. Se tässä pelottaa, ja mielestäni sen olisi pitänyt olla isomman huomion kohteena tässä keskustelussa kaiken kaikkiaan, miten nyt ja miten tulevaisuudessa nämä asiat ratkaistaan.

19.21 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa puhemies! 20. päivä maaliskuuta 2015 sosiaalidemokraatit julkaisivat, siis kuukausi ennen viime eduskuntavaaleja, oman leikkauslistansa tälle vaalikaudelle, edustaja Viitanen. Puheenjohtaja Rinne ilmoitti 20.3.15, että sosiaalidemokraatit sitoutuvat leikkaamaan tällä vaalikaudella julkisia menoja, valtion menoja, 3 miljardia euroa, 2 miljardia etupainotteisesti heti ja sitten vuoden kuluttua vielä kolmannen miljardin, ja lisäksi ilmoitti, että sosiaalidemokraatit kiristävät verotusta miljardilla tämän vaalikauden aikana. [Pia Viitanen: Älkää vääristelkö asioita!] — Minulla on täällä tiedot, älkää te vääristelkö. — Ja mistä? Suurin summa leikkauslistalla oli 800 miljoonaa indeksikorotuksista, [Eero Heinäluoman välihuuto] 800 miljoonaa — mistä muualta saatte 800 miljoonaa tällä kaudella, kun inflatio on ollut lähes nolla alkukauden ajan? Ja 800 miljoonaa on valtava summa. Esimerkiksi kuntien valtionosuuksista kun olisitte ottaneet

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2018 vp

— siellä sanottiin, että puolitetaan valtionosuuksien indeksikorotukset — sillä ei tule 800:aa miljoonaa. Te olisitte muualta ottaneet vielä lisää. Ja sen lisäksi esimerkiksi ammatillisesta koulutuksesta teidän listallanne oli 270 miljoonaa. Hallitus leikkasi vain 190 miljoonaa. Sekin oli liikaa ja pitäisi kiireesti palauttaa, koska ammatillinen koulutus on syvässä taloudellisessa ja muussa ahdingossa tällä hetkellä. Eli tässä on rehellisyys.

Talous lähti kääntymään keväällä 2017. Valitettavasti perussuomalaiset heitettiin ruumasti ulos hallituksesta kesäkuussa 17, ja silloin elettiin jo parempaa aikaa, käänne oli tapahtunut, ja Suomi on nyt noussut sen ansiosta, että me olimme kantamassa vastuuta teidän jättämäne konkurssipesän selvittämisessä, ja nyt ollaan paljon paremmassa tilanteessa.

Mitä sitten tulee tulevaisuuteen? No, ensinnä totean, että malmivarat ovat uusiutumattomia varoja, ja olen huolissani ja perussuomalaiset ovat huolissaan, siitä, että niistä menee nyt liian helposti hyöty ulkomaille. Siihen pitää nopeasti saada korjaus.

Toinen on tämä metsäpolitiikka. Me olemme valmiit siihen, että nostetaan metsien hakuita. [Kari Kulmala: Oikein!] Kunhan hoidetaan metsiä hyvin, niin ne uusiutuvat ja hiilinielut kasvavat. Jäi edelleen epäselväksi, mikä se sosiaalidemokraattien malli on tässä suhteessa, kun Marinilta tulee jotakin ja Rinteeltä jotakin muuta.

Vielä totean, että syntyvyyden nousuun saanti on äärimmäisen tärkeää. Köyhyys poistaminen on äärimmäisen tärkeää. Nuoret, 15—17-vuotiaat, pitää saada [Puhemies koputtaa] ammatilliseen koulutukseen. Se on väistämätöntä.

Perhevapaista totean, että perheet osaavat valita [Puhemies koputtaa] sen parhaan hoitomuodon heidän tarpeittensa ja lasten edun mukaisesti.

19.24 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Tässä on nyt käyty tätä talouskeskustelua, ja ilokseni huomaa, että metsän osuus Suomen kansantalouden parantumisessa tällä vaalikaudella on ollut todella ensiarvoisen tärkeä. On syytä muistaa myös se, että metsä generoi omalla tavallaan kaikkea sitä muuta tuotantoa, mitä Suomessa on. Meillä on kaksi johtavaa metsäkonevalmistajaa, Ponsse ja John Deere, jotka molemmat toimivat Itä-Suomessa, toinen Vieremällä ja toinen Joensuussa, ja monta muuta, pientä konevalmistajaa, jotka valmistavat erilaisia metsäkoneita, Kesla Joensuussa muun muassa ja monta muuta, iso määrä niitä on. Tarvitsemme kemianteollisuutta, sähkö-, energiateollisuutta, kaivannaisteollisuutta — malmeja me tarvitsemme, että voimme tehdä metalleja ja niin edelleen.

Mutta tämä keskustelu sen takia minua hieman harmittaa, että edes tosiasioiden tunnistaminen ei tunnu aina olevan helppoa. Todellakin silloin viime vuoden puolella, kun olin Iisalmissa käymässä, puheenjohtaja, kansanedustaja Antti Rinteen kommentti, että 72,8 miljoonaa mottia on yläraja ja sen yli ei ole meneminen — näinhän Savon Sanomissa luki, ja tarkastin vielä Iisalmen Sanomistakin sen saman jutun, että pitää paikkansa — nimenomaan Savon Finnpulpin kotipaikkakunnalla tehtynä oli aikamoinen teko mennä kertomaan, koska kaikki ne motit, mitä tällä hetkellä hakataan, joka ainoa motti, on varattu, kaikki lähtee suoraan tehtaalle. Siitä ei riitä yhdenkään tehtaan lisäraaka-aineeksi mitään. Kaikki on varattu ja joka motti on myyty, ja niillä on osoite jo sillä hetkellä, kun moton kaatopää katkaisee sen puun, sille osoite tiedetään sillä hetkellä. Elikkä Antti Rinteen viesti kuopiolaisille oli, että ei tule uutta tehdasta, sori vain, pojat. Mutta eihän se mitään. Minä kiitän siitä, Antti Rinne, että nyt meille Itä-Suomeen tuli tieto, mikä on Antti Rinteen mali. Sen me tiedämme nyt.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2018 vp

Ja tämä eilinen Maaseudun Tulevaisuuden vaalitentti, oliko, Vanhalla ylioppilastalolla, taisi olla: Siellähän teidän edustajanne sanoi, että hän ei oikein tiedä, miten nämä metsätieteilijöiden tilastot menevät — oliko se epäselvä vai vähemmän epäselvä, en muista sitä ilmaisumuotoa, mutta kuitenkin. Se on ainoa asia tässä maassa, joka varmasti osataan erittäin hyvin, [Puhemies koputtaa] metsätilastot yli 100 vuoden ajalta. Meillä on varmasti maailman ykkösmetsätilastot Suomen koko itsenäisyyden ajalta ja jo tsaarin vallan ajoilta. Elikkä meillä on parhaat tilastot näistä asioista.

Eli minä kiitän tästä oikeastaan demarien Antti Rinnettä. Hän teki selväksi, mikä on Rinteen malli metsätaloudessa. Sen me nyt kaikki tiedämme ja varsinkin Itä-Suomessa tiedämme. Siitä kiitän lämpimästi, että se tuli näin vaalien alla myös kansalaisten tietoon. Lämmin kiitos.

19.27 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Minä olin hetki sitten siinä suhteessa toiveikkaampi, että olisin toivonut, että edustaja Hoskonen olisi nyt kuitenkin sanonut sen tärkeän asian, että hiilinieluja tarvitaan lisää. Se nyt tästä jäi puuttumaan. Minä olin jo valmis vähän liputtamaan sille Hoskosen, Rinteen ja Pekkarisen yhteiselle linjalle tässä, ihan viisaalle linjalle, mistä edustaja Heinäluoma omassa puheenvuorossaan puhui.

Mutta, puhemies, minulla ei ole tarve jatkaa sinänsä tätä Kankaanniemen käymää osin arkeologista katsausta ja keskustelua sen enempää. Haluan nyt vain sanoa sen, jottei jää väärää kuvaa ihmisille, jotka kenties joskus näitä arkistoja katsovat, että nämä väitteet, mitä hänellä on tässä sosiaalidemokraattien politiikkaa kohtaan, ovat virheellisiä, ne eivät pidä paikkaansa. Minä toivon, puhemies, että muun muassa tämän asiakirjan, sosiaalidemokraattisen vaihtoehtobudjetin, [Puhuja näyttää käsissään sosiaalidemokraattien vaihtoehtobudjettia] jonka olemme vastuullisesti tehneet joka vuosi — tämä on jo neljäs sellainen — kävisitte nyt läpi, katsoisitte sieltä faktat esimerkiksi vastuullisesta taloushoidosta, mitkä sisältyvät tähän. Meillä velkaa otettaisiin vähemmän kuin hallitus ottaa, mutta silti tehtäisiin huomasti oikeudenmukaisempaa politiikkaa arvovalintojen kautta. Tähän toivon teidän perehtyvän, ja tässä ovat ne esitykset, mitä me olemme tehneet ja miten me tätä talouspolitiikkaa olisimme näiden vuosien aikana harjoittaneet.

Ihan lopuksi haluan kyllä palata tähän raporttiin ja todeta, että se on hyvä, tärkeä raportti. Valiokunnassa se tullaan huolella käymään läpi. Oli hyvä, että puheenjohtaja sanoi, että tämäkin keskustelu otetaan siinä huomioon, mitä täällä on käyty, ja se tietenkin oli tärkeää, että ei täällä ole kiistetty sitä tosiasiaa, mikä tässä raportissa käy ilmi, että esimerkiksi so-tessa on valtavia riskejä nimenomaan kustannuskehityksen näkökulmasta — kaikki tämä tärkeä asia, mitä tässä raportissa on sisällä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: No niin, keskustelu näyttää pyörivän hyvin vanhoilla raiteilla. — Edustaja Hoskonen, teillä on nyt seuraava puheenvuoro.

19.29 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Todellakin valtiontalouden ja julkisen talouden tervehtymisen kannalta on äärimmäisen tärkeää se, mihin tämä raportti-kin viittaa. Hyviä tapahtumia on sen takia paljon tuossa raportissa, koska kansantalouden moottori eli Suomen metsät on nyt hyvässä käytössä — ei vielä riittävän hyvässä, mutta hyvä tie on menossa.

Mitä tulee hiilinieluihin, hiilinielut kasvavat sitä mukaa, kun teemme hakkuurästejä pois: harvennamme metsämme kuntoon ja raivaamme taimikot kuntoon. Teoreettinen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2018 vp

Suomen metsien maksimaalinen kasvu lienee tuolla 130—140 miljoonan motin paikkeilla, jos laittaisimme kaikki metsät optimaaliseen kuntoon. Sitä eldoradoahan ei ole olemassakaan, mutta edes sillä keinoin, että kaikki tiheimmät harvennushakkuut tekisimme pois, vanhimmat metsät uudistaisimme ja taimikon laittaisimme suurin piirtein hyvään kuntoon, saavuttaisimme 130 miljoonan motin tason. Silloin hiilinielu olisi paljon paljon nykyistä hetkeä suurempi, samoin hiilivarasto kasvaisi hurjaa vauhtia, koska ainahan me hakkaamme vähemmän kuin kasvu on. Eli sekä hiilinielu kasvaa siinä, kun metsää hoidetaan, että hiilivarasto kasvaa siinä sivussa. Tämä ei ole mitään tähtitiedettä. Tämä on ihan yksinkertaista matematiikkaa, jonka minäkin ymmärrän. Eihän se vaikeaa voi olla.

Ja mitä tulee näihin erinomaisiin ministereihin, joita keskustalla on ollut, muistan aikoinaan, kun elinkeinoministeri Pekkarinen virassaan puolusti innokkaasti suomalaisen metsäteollisuuden investointeja eri puolille Suomea. Oli aina ilo kuunnella niitä puheenvuoroja metsämiehenä ollessani, ennen kuin olin edes kansanedustajana tässä talossa. Kun kuuntelin auton radiota, kun ajelin leimikkoo tekemästä toimistolle, niin olihan se mukava kuunnella, kun muuan ministeri todisti radiossa, että kyllä me tarvitsemme sen sahan sinne ja sellutehtaan tänne, ja jos saamme tuonne vielä pienen talotehtaan, niin jopa hyvä. Silloin se monelle oli katkera pala, kun maaseudulle tuli investointeja, mutta toivon mukaan nyt tässä talossa on viisautta, että ymmärrämme kaikki yli koko tämän salin reunasta toiseen, että tulkoot niitä uusia talotehtaita, tai mitä nyt tuleekaan, ja käytetään tätä suomalaista raaka-ainetta eikä hirttäydytä johonkin 72,8 miljoonan mottiin, jota ei ole edes olemassa — paitsi Iisalmen ja Savon Sanomien sivuilla.

19.32 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa puhemies! Jotta ei jää väärää tietoa eduskunnan pöytäkirjoihin, luenpa täältä selvän lainauksen: ”SDP julkisti tänään 20.3.2015 talouslinjauksensa, jotka esitteli puolueen puheenjohtaja Antti Rinne. Puolue ajaa 4 miljardin euron lisäsopeutusta. 3 miljardin sopeutuksista tulisi puolueen mukaan sopia heti, viimeisestä miljardista keväällä 2017. Alun 3 miljardin paketista 2 miljardia suuntautuisi menopuolelle ja loput tulopuolelle. SDP:n 3 miljardin pakettiin sisältyvä 2 miljardin euron menosopeutuslista hallituskauden alussa näyttää tältä: elinkeinotuet 400 miljoonaa euroa, indeksisiin sidottujen valtion menojen osittainen jäädytys 800 miljoonaa euroa, opetus- ja kulttuuriministeriön alan sektorin järjestämis- ja rahoitusuudistus 270 miljoonaa euroa” — siis koulutuksesta — ”työllisyyttä tukevat sosiaaliturvan rakenneuudistukset 250 miljoonaa euroa, säästöt hallinnosta ja ict-kustannuksista 250 miljoonaa euroa, sote- ja rahoitusuudistuksen tuomat säästöt 250 miljoonaa euroa.” Lisää löytyy alempaa, mutta en mene tämän pitemmälle.

Tämä on faktaa, jonka puheenjohtaja Rinne esitteli kuukausi ennen viime eduskuntavaaleja. Teidän nämä neljä vaihtoehtobudjettianne, jotka te olette tehneet, ovat täysin ristissä näiden antamienne vaalilupausten kanssa. Täysin ristissä sen kanssa, mitä te vaalilupauksia annoitte, ovat nämä teidän vaihtoehtobudjettinne.

19.34 Eero Heinäluoma sd: Pyydän saada tarkastusvaliokunnan puolesta kiittää erinomaisen hyvää keskustelusta jo tähän asti ja erityisesti Sipilän hallituksen finanssipolitiikan linjan onnistumista koskeneista erinomaisista puheenvuoroista.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 139/2018 vp

Asia lähetettiin tarkastusvaliokuntaan.